

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre 35 kor.
Fél évre 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra 3 kor.

Nyitléri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlítő
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Pentek, november 30.

Béketárgyalásunk Oroszországgal.

— Elfogadtuk az orosz ajánlatot. —

(Telefon.) Bécs. Szikratáviró útján megjött az orosz kormány ajánlata a fegyverszünetre és békekötésre vonatkozólag. Ezt az ajánlatot elfogadtuk. Ugyancsak szikratáviró útján értesítettük az orosz kormányt, hogy hajlandók vagyunk az ajánlat alapján úgy a fegyverszünetre, mint a béketárgyalások megkezdésére.

Berlin. Hertling gróf kancellár közölte a birodalmi gyűléssel, hogy az orosz kormány tegnap Carszkoje-Selóból Trocky és Lenin által aláírt szikratávirót intézett a hadviselő államok kormányaihoz és népeihez, közölvén, hogy közeli határidőn belül tárgyalások induljanak meg a fegyverszünet és általános béke dolgában. — Índittatva érzem magam kijelenteni — mondotta a kancellár — hogy az orosz kormány ismert javaslataiban diskutabilis alapját látom a tárgyalások megkezdésének és hajlandó vagyok ilyenekbe becsatlakozni, mihielyt az orosz kormány erre meghatalmazott képviselőket küld ki. Remélem és kívánom, hogy ezen törekvések rövidesen szilárd alakot öltenek és meg hozzák nekünk a békét.

Béketárgyalás!

Szállj-szállj te drága hír a szikraszárnyakon! Négy éve várunk szüntelen read — ledőt romokból felsíró szívek! Tudtuk, hogy egyszer mégis megjelenysz s új szentírása léssz az új világnak!

A megdagadt, szennyes vértengerekről galambot küld aviharverte bárka: nyissuk ki neki szívünk s ablakunkat. Hallgasson el most pártviszály, harag, ne ébredjen a gyűlöletnek hangja, kiáltó szó ne hangozzék közöttünk, hogy megrettenve vissza ne forduljon, hogy ide szálljon s megpihenjen nálunk az olajágnak drága hirtívője.

Kárpáti ormok, égigérő pécsek hajoljatok le egy szempillantásig, hogy átsuhanjon fölöttetek gyorsan a legkedvesebb fehértollú vendég. Kőd ne harmatozza, zord tél ne fagyassza acélos kis szárnyát, hogy elég ereje legyen ideszállni. Hóban, zivatarban hogyan eltévedne, örökzöld erdőknél reményszínű fái, mutassátok neki az utat mihozzánk. Hogyha majd ideér szívünkhöz szorítjuk s ólmos eső verte gyöngye kicsi testét a forró lelkünkkel majd felmelegítjük.

Csak egyszer itt legyen! Tudjuk már hogy jön... jön, egy egész világnak megváltását hozza. Megváltást a bűntől, átkos gyűlölettől, testvértelen lelkek szomorú sorából. Hozza az új hitet, azt a vigasztalást, hogy a bomlott világ új rendbe tömörül, hogy a nagy temetést megunta az isten. Nincs többé éjszaka, nincsen fekete szín; csi-tünik a gyásznak ez a bus árnyéka, minden könnyes szívnek zordon szemfödele, — ha majd megérkezik.

Nagy Oroszországból hazajönnek ők is, akikért a könnynek tengere elfolyt már. Akiknek a helye üres s akikért mindennap szívek szakadtak meg. Hazajönnek talán nemsokára, talán mire a megváltó ünnepnapja eljön, az ő megváltásuk napja is elköszönt. Talán ványadtabbak, talán betegebbek, talán dér szállta meg sötét fürtjeiket, le-

het, hogy a szemük fénye szomorubb lett s kedélyük napjára borongó fellegült. Megismerjük őket, akárhogy is jönnek. Nem megyünk elébük vidám zenezsával, nem fogunk ráérni, hogy ékes beszéddel üdvözljük őket csak a homlokukat simítjuk meg lágyan, hogy a szenvedésnek kemény barázdái el-tünjenek onnan.

Milyen érzés lesz az, ha az ellenségből majd jóbarát válik, hogy akiket itten Magyarországon földén, mint a gonosztevőt fogolyként őriztünk, testvérünknek valljuk. Hogy azt, akit eddig szuronyos őr kísért, a koblunkra vonjuk, asztalunkhoz hívjuk s aml-ről négy éve csak álmodni tudott előntjük a lelkén szívünk szeretetét. S ha majd elbocsátjuk nagy utjukra őket, megszorítjuk kérés tenyerüket némán s ők mégis megérzik, hogy nem leszünk többé soha ellenségek. Nekik se kell a mi ezeréves hazánk egyetlen

göngyö, mi se törekszünk azészaki pusztákra: mi tehetne minket újra ellenséggé?! Megtanulta már ezt odakinn a magyar s megtanulta itt a szegény orosz fogoly. Tudják már, hogy miért küzdöttek, véreztek s nem felejtik soha, hogy a békének egy elröppenő percét nem adhatja vissza ezer győzelem se.

Van most a világnak egy kis kerek helye. Nem nagyobb, mint egy sir. Temetni megy oda három ország bölcse. Ott földelk el most a legrutabb szörnyet, a vérvívő sárkányt: e szörnyű háborút. Körülülk e sirt s amit ott fogadnak Német-Magyarország s Orosz hon fiai — nevezék azt bárhogy béketárgyalásnak, szép megégyezésnek vagy alkudozásnak — az lesz az a szikla, melyet a háboru sirjára gördítenek, hogy e rém az alól ne tudjon felkelni soha — ha többé! ... (.)

Leninék távirata Czerninhez.

— A külügyminiszter válasza. —

(Telefon.) Bécs. A császári és királyi hadsereg főparancsnoksághoz ma a következő szikratávirat érkezett, amely néhol töredékes, de a lehetőség szerint restauráltatott.

Pétervár. A győzedelmes munkás- és paraszt forradalom Oroszországban a béke kérdését élére állította. Az ingadozások, halogatások és a bürokratikus korszaknak vége van. Felszólítjuk most az összes hadviselő államok kormányait, társadalmi osztályait és összes pártjait, hogy kategorikusan válaszoljanak arra a kérdésre, vajjon velünk együtt hajlandók-e tárgyalásba becsatlakozni a haladéktalan fegyverszünet és az általános béke érdekében? E kérdésre adandó választól függ, vajjon elkerüljük-e az új téli hadjáratot összes rémségeivel és nyomorával, vagy pedig Európát továbbra is vér fogja-e áztatni? Mi, a népbiztosok tanácsa ezzel a kérdéssel fordulunk szövetségeseinkhez. Franciaország, Nagybrittania, Olaszország, az Egyesült-Államok, Belgium, Szerbia, Románia, Japán és Kína kormányaihoz. Mi saját népeink előtt, az egész világ előtt azt kérdezzük tőlük, vajjon készek-e béketárgyalásokba becsatlakozni? Mi, a népbiztosok tanácsa a szövetséges népekhez elsősorban a dolgozó tömegekhez fordulunk azzal a kér-

déssel, hajlandók-e ezt az értelmetlen mészár-lást folytatni és az európai kulturának romlását vakon előmozdítani? Azt kívánjuk, hogy a szövetséges országok munkáspártjai haladéktalanul válaszoljanak arra a kérdésre, hogy hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a béketárgyalások megkezdődjenek? Ezt a kérdést mindenek felé helyezzük. A béke, amelyet javasoltunk, a népek békeje legyen. Ez a béke megégyezésen alapuló, tisztességes béke legyen, amely minden népek biztosítja gazdasági és kulturális fejlődésének szabadságát. A munkás- és a parasztforradalom már tudatta béke-programját. Közlöttük a cárnak és a burzsoáziának a szövetségesekkel kötött titkos szerződéseit és kijelentettük, hogy a szerződések nem kötelezik az orosz népet. Az összes népeknek új szerződéskötést ajánlunk a megégyezés és az új együttműködés alapján. Indítványunkra a szövetséges országok uralkodó osztályainak képviselői azzal válaszoltak, hogy megtagadják a népbiztosok kormányának elismerését és azt, hogy velünk a béke tárgyalásokra vonatkozólag érintkezésbe lépjenek. A győzedelmes forradalom kormánya nélküli a professzionátus diplomácia elismerését. Am mi azt kérdezzük a népektől, vajjon a reakciós diplomácia jut-

taja-e kifejezésre gondolataikat és törekvéseit? Vajjon a népek megengedik-e a diplomációnak, hogy elejtse a békének azt a lehetőségét, amelyet az orosz forradalom megnyitott?

A válasz a kérdésre... (itt a szikratávirat hiányos.)

Le a téli hadjáratl! Eljön a béke és a népek testvérisége! **Trockij**, a külügyek népbiztosa. **Lenin**, a népbiztosok tanácsának elnöke.

Bécs. Az orosz kormány szikratávirátára a cs. és kir. kormány az orosz kormánynak e hó 29-én a következőket válaszolta:

Az orosz köztársaság kormányának. A népbiztosok tanácsának ez évi november 28-ról keltezett körtávirátát, amelyben az orosz kormány késznek nyilatkozik, hogy

tárgyalásokat kezd a fegyverszünet és az általános békeszerződés megkötése érdekében. Ausztria-Magyarország külügyi kormánya megkapta. Az orosz kormány által közölt irányvonalak a megkötendő fegyverszünet és békeszerződés tekintetében, amelyekre nézve az orosz köztársaság kormánya ellenjavaslatokat vár, az osztrák-magyar külügyi kormány nézete szerint is megfelelő alapul kínálkoznak a tárgyalások megkezdésére. Ausztria-Magyarország külügyi kormánya emélfogva késznek nyilatkozik megkezdni az orosz kormány által javasolt tárgyalásokat a haladéktalan fegyverszünet és az általános béke érdekében. **Czernin** cs. és kir. külügyminiszter

tékes örökséget vettem át. Az Ausztria-Magyarországhoz, Törökországhoz és Bulgáriához való baráti viszonyunk ápolását, szövetségünket ez államokkal különböző időben kötöttük, de egységes a célunk: a nemzeti ideálok megvalósítása, a területi birtokállomány biztosítása és az ellenséges támadások elhárítása. E célok magasabb értéke megacélozta elhatározásunkat és a véres mérkőzés napjaiban ez fog minket fenntartani a küzdelem végéig. E közös célok hoztak minket össze szövetségeseinkkel, akikkel egyesülve a harcfelel és a hazában felülmulthatatlan nagyságu tetteket vittünk véghez. Ezért hálaival és bámulattal adózom nekik.

Ezután a kancellár az orosz béke ajánlatról nyilatkozott, amit lapunk más helyén közlünk.

— Öszinte és meleg érdeklődéssel kísérjük a súlyos megpróbáltatásokon átesett orosz nép sorsának további fejleményeit. Adassék meg neki, hogy országában minél hamarabb helyreálljanak a rendezett állapotok. Mi nem kívánunk egyebet, mint azt, hogy visszatérhessen a régi szomszédi viszonyba, különösen gazdasági téren. A mi az egykoron a cár jogára alatt álló Orosz-Lengyelország, Litvánia és Kurland sorsát illeti, mi tiszteljük ez országok népeinek önrendelkezési jogát. Azt várjuk, hogy oly állam berendezkedést válasszanak maguknak, amely az ő viszonyaiknak és kultúrájuknak megfelel.

— Egyébként a dolgok még teljesen függőben vannak. Azok a hírek, melyek bizonyos idő előtt a sajtóban megjelentek és amelyek szerint az egyik pontban szilárd megállapodás jött létre, megelőzték a tényeket. Más helyzetünk Olaszországgal, Franciaországgal és Angliával szemben. Amióta mi és szövetségeseink a pápa békeajánlatára adott válaszában 1917. augusztus elsején a pápai jegyzék álláspontjára helyezkedtünk, elvetettük természetesen minden alapját annak a balga beszédnek, hogy arról van szó, hogy a népek békéjét fenyegető német militarizmust kell megsemmisíteni. Sőt ellenkezőleg kitűnt, hogy valójában hol keresendő a békét gyilkoló német militarizmus. Sonnino olasz külügyminiszter 1917. november 26-iki beszédében kifejezetten elutasította az általános leszerelés gondolatát. Az álláspont megokolása eléggé jellemző. Az állandó hadseregeket nem lehet nélkülözni, tekintettel a belső veszedelemre, mondotta. Clemenceau pedig cinizmusában oly messze megy, hogy a népek jövőbeni békés közösségéből, amelyben a fegyveres erő helyét a jog fogja elfoglalni, kifejezetten kizárja Németországot és Ausztria-Magyarországot. Végül Lloyd George pedig kijelenti, hogy a háború célja a német kereskedelem megsemmisítése. Hogy a nekünk hamis módon tulajdonított hódítási vágy hol keresendő, azt az orosz kormány közlései az annak idején megkötött titkos szerződésekről az egész világ előtt megvilágítják. A mi hadicélunk az első naptól kezdve a haza védelme, területének sérthetelensége, gazdasági életének szabadsága és függetlensége volt. Ezért üdvözölhetjük örömmel a pápa békeszózatát. Az a szellem, amely a pápai jegyzékre adott választ sugallta, még ma is él. De vegyék tudomásul ellenségeink, hogy e za válasz nem jelent jogosultságot a háború büntetés módjára való meghosszabbításra. A rettenetes gyilkolás és a pótolhatatlan kulturális elpusztításnak folytatásáért, Európa örületes ostromcangolásáért ellenségeink egyedül viselik a felelősséget. Ők fogják viselni a következményeket is. Különösen Sonnino vegye ezt tudomásul. Ha az olasz hatalom birtokosai, akik a nép és ezernyi emlékkel kapcsolatos országot a háborúba kergettek, megragadják vbna a pápa békét nyújtó kezét, így hadseregeinek borzasztó veresége a vele járó következményekkel együtt be nem következett volna. Tekintsék ezt Olaszország barátai intelemnek, végül meghallgassák a józan értelem szavát. (Vége a 8-ik oldalán.)

Hertling kancellár bemutatkozása.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A birodalmi gyűlés ma rövid időszakra állt össze, főképpen az új 15 milliárdos hiteljavaslat elintézésére. A gyűlés iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg. A diplomaták páholyaiban a szövetséges és semleges államok képviselői is megjelentek. Közvetlenül, hogy **Kämpf** elnök az ülést megnyitotta, a terembe lépett a birodalmi kancellár. Az elnök beszédét mondott, amelyben bejelentette az utolsó októberi ülés óta történt nagy eseményeket és a Keleten kivívott eredményeket, továbbá a német hadseregnek a szövetséges osztrák-magyar hadsereggel együtt Olaszországban kivívott győzelmeit. Halásan és elismeréssel nyilatkozott a Nyugaton harcoló csapatokról, meleg és elismerő köszönő szavakkal emlékezett meg **Michaelis** kancellárról és így folytatta:

— Most pedig Hertling gróf vette át ezt a súlyos hivatalt. Hertling gróf nem ismeretlen ebben a házában, mert 30 évig tagja volt. Erről az emelvényről sokszor hallottuk szavait igen fontos ügyekben. Most mint a birodalom legfőbb hivatalnokja fog hozzájuk szólni erről az emelvényről. A birodalmi gyűlésen elmondott legutóbbi beszédében rámutatott arra, hogy a német nép békeszerető és egyuttal hatalmas nép is. Bár volna ilyen alapon és a kölcsönös bizalom alapján Hertling kancellársága ránk és szeretet hazánkra nézve áldásos. (Tetszés a ház minden oldalán.)

A ház ezután áttért a napirendre és megkezdte a 15 milliárdos hadihitelről szóló javaslat első olvasását.

Az első szónok, az egész ház feszült várakozása közben

Hertling gróf emelkedett szöfásra és a következő beszédet mondta:

— Uraim! Hogy a császár öfelsége erre az állásra meghívott, van szerencsém a birodalmi gyűlést üdvözölni. Kívánom, hogy a kölcsönös bizalomnak az a hangja, amelyet az elnök ur beszédében megütött, ott rezegjen minden tanácskozásunkon. En nem vagyok idegen ebben a házában. Harmine évnél tovább voltam ennek a háznak tagja. Amidőn 1912. februárjában a bajor kormány elére meghivattam, parlamenti működésemet e miatt abba hagytam. Avval a tudattal távoztam innen, hogy sok barátot, néhány politikai ellenfelet, de tudtommal személyes ellenséget egyet se hagytam itt. (Zajos helyeslés mindenfelől.) Ebben a hitben, evvel a hálás megemlékezéssel lépek ma önök elé.

Amidőn ebben a viharos időben rászántam magam, hogy a súlyos felelősséggel járó birodalmi kancellári állást elvállalom, amidőn fontos aggodalmakat elnyomtam magamban, amelyek már magas koromnál fogva is megtámadhattak és támadhattak bennem, az a meggyő-

Németország a békét akarja.

Ezután pedig rámutatott a porosz választójogi javaslat benyújtására, amelynek Németország szociálpolitikai törvényhozását léptető rendelkezéseire és a cenzúra kezelésének tekintetében az entente államok álláspontjának ellentétben liberális felfogást

zódés vezetett, hogy kötelességem nem engedi meg a rám bízott feladat visszatartását és hogy kötelességem a hazáért minden áldozatot meghozni, a legnagyobbat is.

— Olyan esztendőnek a végén vagyunk, amely több harctéren hozott messze kiható döntő eseményeket. Eüsztén és hálásan állapítom meg, hogy:

fegyverrelhet és szövetségesaink fegyverrel csaknem mindenütt siker kísért.

Nyugaton július óta csaknem megszakítás nélkül folyik a flandriai csata, csaknem az egész angol hadsereg a flandriai síkságon van és nagy számbeli túlsúllyal vetik harcba frontunk ellen. Több francia hadosztály is résztvevett ezekben a harcokban. De flandriai frontunk néhány falu és major elvesztése ellenére is rendületlenül áll. Az ellenség most is oly távol van attól a céltól, mint azelőtt, hogy tengeralattjáróink bázisainak elpusztítása végett elérje a flandriai tengerpartot. Az angolok felismervén flandriai támadásaik eredménytelenségét és szörnyű veszteségeit, most Cambraynál akarják kiterőszakolni a döntést. A napokig tartó tüzéségi előkészítésről, amely eddig minden támadásukat megelőzte, ezuttal lemondtak. Ahelyett nagyszámu páncélos automobilot vettek harcba. A páncélos automobilon azonban nagy tömegük ellenére sem váltották be azokat a reményeket, amelyeket az angolok hozzájuk fűztek. Az angol támadások eredményeit tartalékaink beavatkozása kivédte. A harc még most is teljes erővel tart. — A vezérek és a csapatok azonban jogos bizalommal néznek győzelmes befecskéje elé. A franciák Soisson-tól és Verdun-tól északraleltre helyi sikereket értek el. Sikereiket azonban nem tudták kihasználni, mivel hadvezetőségünk helyes intézkedése minden stratégiai kihasználást lehetetlenné tett.

— A keleti harctér eseményeire, amelyek Riga és Jakobstadt elfoglalását eredményezték, valamennyien élénken emlékeznek. A szövetséges hadseregeknek Olaszországban való győzelmes előretommlása még ma is nagy feszültségben tartja az egész világot. Ezen a helyen meglepően gyors áttörő támadással bámulatos munkát végezünk a zird hegyvidéken. Olaszország hadserege legénységű állományának jelenékeny részét és az összes hadianyagának legalább felét elvesztette. Elvesztet oly területeket is, amelyek bőségesen ellátták élelemmel. A nagy zsákmányt nem is tudtuk mostanig megszámlálni. Ha a nyereségünket pénzre akarunk átszámítani, milliárdokat kitévő összegeket kapnánk.

vallott a vélemények szabad megnyilvánulásának tekintetében.

Hertling gróf ezután a belső fronton való egységességért intézett felhívást, majd az általános helyzetről következőképp nyilatkozott:

Nagyrabecsült hivatali elődeinktől ér-

Az aradi tanfelügyelő és az iskolaszék.

(A kultuszminiszter döntése.)

— Fővárosi tudósítónktól. —

Az Aradi Közlöny olvasói előtt ismeretesek az előzményei annak a feszült viszonyoknak, amely az aradi tanfelügyelő és Arad város iskolaszéke között fennáll. Megírta az Aradi Közlöny ismételtén már, hogy annak idején még Varjassy Árpád tanfelügyelő az aradi iskolaszékkel együtt azt a határozatot hozta, hogy az aradi elemi iskolákban a téli időszak idején reggel 9 órakor kezdődnek az előadások. Ezt az álláspontot Kehrer Károly, Varjassy tanfelügyelő utódja eleinte szintén akceptálta, később azonban úgy rendelkezett, hogy az elemi iskolák negyedik osztályában reggel 8 órakor kell megkezdni az előadásokat. A tanfelügyelőnek ezt az intézkedését nem tette magáévá sem a városi iskolaszék, sem az állami iskolák gondnoksága, hanem a két hatóság utasította az igazgatókat, hogy az elemi iskoláknak mind a négy osztályában téli időben egyformán reggel 9 órakor kezdjék meg az előadásokat.

A tanfelügyelő ragaszkodott álláspontjához és közte és a községi iskolaszék között éles érdekellentét keletkezett, amely közben egészen elmérgesedett már. Az igazgatók nem tudták, hogy kinek engedelmessé kelljenek, az iskolaszék végül beadványban fordult a választás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz és ebben a beadványban teljes tárgyilagossággal ismeretve az ügyet kérte a minisztert arra: allapítsa meg, vajon kinek a hatáskörébe tartozik a tanítási idő kezdetének megállapítása. Döntse el a miniszter, hogy a kérdés elintézésére a tanfelügyelő, vagy az iskolaszék hivatott-e. Együttal azt is kérte az iskolaszék, hogy arra való tekintettel, miszerint a tanfelügyelő kiméltelen hangnemből válaszolt az iskolaszéknek és tekintettel arra, hogy az aradi iskolaszék előkelő tagokból áll, utasítsa a mi-

niszter a tanfelügyelőt megfelelő modor használatára.

Az iskolaszéknek ezt a beadványát Varjassy Lajos polgármester személyesen adta át Tóth államtitkárnak, akitől sürgős intézkedést kért. Értesüléseim szerint ez ügyben Barabás Béla főispán ismételtén járt a kultuszminiszteriumban és ő maga is beszélt Tóth államtitkárral a sürgős elintézés érdekében. A főispán bejelentette az államtitkárnak egyúttal azt is, hogy a saját hatáskörében intézkedett, hogy a kultuszminiszterium döntéseig az összes aradi elemi iskolák valamennyi osztályában a téli időben reggel 9 órakor kezdődjenek az előadások.

A közoktatásügyi miniszterium tárgyalás alá vette az aradi iskolaszék beadványát. A kérdés előadója Szilassy Pál tanfelügyelő, aki az államtitkár elé terjesztette javaslatát. Ez a javaslat, amelyben a napokban történt döntés úgy szól, hogy a miniszter hozzájárul ahhoz, miszerint 1918. március 1-ig az elemi iskolák valamennyi osztályában reggel 9 órakor kezdődjenek meg az előadások. A tanfelügyelőt utasítja a miniszter arra, tartsa szem előtt, miszerint Arad város rendkívül sokat áldoz iskolai célokra és ennek megfelelően szem előtt tartva az iskolaszék érzékenységét, átirataiban és megkereséseiben ennek megfelelő hangnemet használjon.

A kultuszminiszternek ez a leírata a napokban érkezik meg a tanfelügyelőhöz, de a leirat szövegét a miniszterium megküldi Arad város főispánjának és Arad város iskolaszékének is. A rendelet intézkedik arra vonatkozólag is, hogy a jövő tanévben az órarend megállapítása a tanfelügyelő hatáskörébe tartozik, amennyiben az 1902. évben kiadott miniszteri rendelet ilyen értelemben intézkedik.

Felfüggesztett főszolgabírók.

(Visszaélés a közelelmezésnél.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Ugron András besztercenaszódi főispán erélyes vizsgálatot indított meg a vármegye több főszolgabírójára, ellen, akik ellen az a gyakran hangoztatott vád merült fel, hogy a hatósági élelmiszereket nem a legigazságosabb módon osztották ki a lakosság között. A megindított vizsgálat rendjén a főispán hivatalától két főszolgabírót már fel is függesztett, akik ellen konkrét adatok merültek fel.

A napokban többrendbeli szabálytalanságok miatt a főispán felfüggesztette a bethleni főszolgabírót is, akinek felfüggesztése méltó világot vet azokra az állapotokra, amely a besztercenaszódi háborús közigazgatást jellemzik.

A főispán által megindított vizsgálat még korántsem közeledik a befejezéshez, miután a vizsgálat anyagának óriási terjedelme és a visszaéléseket elkövető társaságoknak szilárd összetartozósága a végletekig megnehezíti a nyomozást. Bár Besztercenaszódmegyében minden ember tud azokról a visszaélésekről, amelyek kinyomozására indult meg a főispán vizsgálata, mindenki lehetőleg kihuzza magát a tanuskodás alól, mert méltán fél azoknak a bosszujától, akik ellen a vizsgálat megindult. Aki ismeri a szolgabírók hatalmát, az megérti az embereknek azt az önvédelemszerű őrizkedését. Ez a körülmény roppantul megnehezíti a vizsgálatot, amely világságot van hivatva deríteni a besztercenaszódi sötétségekre.

Hogy egyik másik közigazgatási tisztviselő háborús üzleteit mennyire ismerik a vármegyében, erre jellemző, hogy az egyik főszolgabíróra, aki mellékesen igazgatója egy banknak, amely nagy élelmiszerüzleteket bonyolított le a naszódi járásban, sőt a közeli Mármarosban és Bukovinában is, nem kevesebb, mint 21,000 korona hadinyereség adót vetettek ki. Azt hisszük, magyaráznunk sem kell, hogy ez a főszolgabíró sokat keresett azokon az üzleteken, amelyek hivatalával abszolút nem összeférhetők és amelyek abszolút nem győznek meg bennünket arról, hogy a főszolgabíró ur hűen és lelkiismeretesen teljesítette fontos kötelességeit az éhező és nélkülöző néppel szemben.

A környéken mindenki tudja, hogy ez a főszolgabíró a háború előtt szegény ember volt és most is tudja mindenki, hogy a főszolgabíró urat most egy pár rongyos száz-ezer koronával nem lehetne kifizetni.

Ez a főszolgabíró még szilárdan ül hivatalában, miután a nép fél a főszolgabírótól és bizonyítani ellene semmit sem lehet. A vizsgálatnak elsősorban arra kellene törekednie, hogy a népet biztosítsa arról, hogy megvédi a főszolgabírók bosszujától és akkor biztosan volna eredménye a vizsgálatnak. Reméljük, hogy Ugron András főispán módot fog találni arra, hogy megtisztítsa ezt a hirhedt vármegyét.

Az eleki rejtély.

Orosz foglyok temették meg egy embert.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kimerítő és részletes riport keretében számolt be az Aradi Közlöny arról a kegyetlen gyilkosságról, ami a napokban történt Elek község határában. Megírtuk, hogy az utómentén egy orosz hadifogoly borzalmasan megcsönkített hullájára bukkantak a járó-kelők. Az esetről a kétegyházi csendőrség jelentést tett az aradi ügyészségnek, ahonnan Tompa Gyula dr. kir. ügyész, Fikler Károly helyettes vizsgálóbíró és Magyar Sámuel dr. hatósági orvos mentek ki a helyszínre. Mindenekelőtt oly irányban indult meg a nyomozás, hogy megállapítsák: ki a szerencsétlen áldozat? Eddig azonban, dacára a gondosan vezetett vizsgálatnak, nem lehetett megállapítani semmiféle konkrét körülményt arra nézve, ki az illető. Annyi valószínűnek látszik, hogy a szerencsétlen ember orosz hadifogoly volt, ami a rajta levő csukott formaruhából is látszik. Az inghen A. K. jelzés volt bevarrva.

A bizottság a hullát rettenetes állapotban találta. A fej a felismerhetetlenségig össze volt roncsolva, a nyakon hatalmas seb tátongott, a vállon szurás nyomai látszóak és az alsókar meg volt csönkítva. Az eddigi adatok szerint valószínűnek látszik, hogy a gyilkosságot a község melletti elhagyatott tanyán követték el, mivel ezen a helyen gyanus vérnyomokat találtak. Ezen az üres ta-

nyán rendszerint bujdosó emberek szokták magukat az őket üldöző közegek elől meghuzni. A hullát a tanyától mintegy 30—40 lépésnyi távolságra egy kukorica kup alá volt elrejtve.

Elrendelte az ügyészség, hogy a hullát nézzék meg az Elek községben és a környéken tartózkodó orosz foglyok, akik azonban nem ismerték fel az áldozatot. A gazdákhöz és a gyárosokhoz kiadott foglyok közül senkinek hiányzik és így a nyomozás egyelőre megakadt.

Meghatóan érdekes, hogy a községbeli orosz hadifoglyok 206 koronát gyűjtöttek össze szerencsétlen társuk oroszszertartás szerinti eltemetésére. A csöndes, jámbor, szőke muzsikok ugyanis megkérték a hatóságot, engedjék meg nekik, hogy a meggyilkolt társukat úgy temessék el, ahogy ez náluk szokás. A kérést teljesítették és a szegény, életüket szomorú egyhangúságban töltő emberek papot hozattak, koszorút vettek és elkísérték ismeretlen társukat az utolsó utra.

Az orosz foglyok egyébként nagyon meg voltak elégedve a hatóságok munkájával. Jól esett nekik látni, hogy a vizsgálatot vezető emberek lelkiismeretes pontossággal járnak el a bűnyben és nem tesznek különbséget orosz, vagy más nemzetiségbeli ember között.

Az esteli órákban a nyomozás új irányt vett: az a jelentés érkezett, hogy a gyulai határból hiányzik egy orosz hadifogoly. Lehetséges, hogy erről a vidékről tévedt ide a szerencsétlen ember, aki ilyen szomorúan fejezte be életét.

Nyomban végre kell hajtani a felmentéseket.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A honvédelmi miniszter tegnap üdvös rendeletben szünteti meg azokat az anomáliákat, amelyeket a felmentések végrehajtása körül lépten-nyomon tapasztalunk. Az összes katonai hatóságokhoz intézett rendeletben elrendeli a felmentések azonnali fogantatását. A miniszter rendelete, amely általános megnyugvást fog kelteni, másolatban tegnap leérkezett Barabás Béla főispánhoz. A honvédelmi miniszter a főispánoknak a rendelet megküldése kapcsán ezeket írja:

Van szerencsém felkérni, hogy az ezen rendeletek ellenére esetleg előforduló hanyagságokat vagy mulasztásokat a konkrét adatok felemelésével, a szükséges felelősségrevonás eszközölhető végett velem közölni méltóztassék.

Maga a rendelet, amely az összes katonai hatóságokhoz érkezett így szól:

Állandó panasz az engedélyezett felmentések késedelmes végrehajtása miatt. Egyáltalában nem engedhető meg és többé nem hagyható felelősségrevonás nélkül, hogy alárendelt katonai hatóságok és legtöbb esetben közegei által, az itt kellő megfontolás után engedélyezett felmentések igen gyakran, csak késedelmesen, vagy csak süttetés után és sok esetben csak újabb rendeletre hajtatnak végre.

Az összes felmentési rendeletek beérkeztek után azonnal végrehajtandók. Illetőleg a közbeni katonai hatóságok által a felmentés végrehajtására hivatott parancsnoksághoz hatádektalanul továbbítandók.

A felmentések végrehajtásának gyorsítása érdekében elrendelem, hogy az engedélyezett felmentések az esetekben is azonnal

végrehajtandók, ha a felmentési rendelet a felmentés végrehajtására hivatott katonai hatóságokhoz még nem érkezett meg, de a felmentés engedélyezéséről szóló — a közigazgatási hatóságoknak leadott — hivatalos értesítése (felmentési igazolványt) az illetékes parancsnokságnak, a közigazgatási hatóság beküldi, vagy azt maga a felmentett egyén bemutatja.

Ha a megküldött, vagy bemutatott felmentési irat valódisága tekintetében kétely merülne fel, annak valódisága tekintetében, — a felmentés számának bejelentése mellett — a honvédelmi miniszterium táviratilag megkérdezendő.

Elrendelem továbbá, hogy a felmentési ügyekben folytatandó összes levelezések, a felmentettek kinyomozására irányuló puhatolások végre nem hajtható felmentések visszajelentése; a felmentési rendeletnek az illetékes állománytesthez való áttelepe stb. a legsürgősebbek között eszközölendők.

A jövőben felmentések végrehajtására, illetőleg a felmentési rendeletek továbbítására hivatott katonai hatóságok, intézetek stb. parancsnokai (előjárói) az esetleg előforduló szabálytalanságokért személyesen fognak felelősségre vonatni.

Elvárom azonnal, hogy az összes arra hivatott hatóságok a felmentések végrehajtására kellő gondosságot fognak fordítani és nem fog felmerülni a szüksége annak, hogy hanyagság, vagy mulasztás miatt teljes szigorral kelljen eljárnom.

A közös hadseregből egyénekre vonatkozólag a cs. és kir. hadügyminiszter ur hasonlóan intézkedett.

perfektiálható. A miniszter a feljelentést átadta a hadikölcsön ügyletek lebonyolítását ellenőrző döntő bírósághoz, amely a miniszterium kebelében működik és a bíróság ma délután tartott ülésében úgy határozott, hogy az Aradi ipar és népbank ajánlatát köteleles visszavonni.

Az Aradi Közlöny tudósítója beszélt Hehs Béla vezérigazgatóval ebben az ügyben, aki a következőket mondotta:

— Az intézet a bírój döntés következtében holnap délelőtti visszavonja ajánlatát, mert meg kell hajlítani a bíróság ítélete előtt. Nem hajolhatok meg azonban a feljelentő ténykedése előtt, mert ez a városra kamatkülönbözöt címen 30000 korona kárt jelentene. Kötelességet akartam teljesíteni, amikor, mint jó aradi polgár, a törvényhatóságnak előnyös ajánlatot tettem és nem rajtam mulott, hogy azt elfogadni nem lehetett.

MŰVÉSZET.

A férfi színész és a virág.

(Szerkesztői izenet.)

A közönség napról-napra megtölti a színházat s tetszésének különböző jeleivel tünteti ki kedvenceit a szereplő színésznőket és színészeket. A háború negyedik évében a színház közönségét bizony leginkább nők alkotják. S csak természetes, hogy ami azelőtt szokatlan volt, ma a férfi színészek is primadonna tapsokat kapnak. A hölgyközönség nagy része megtapsolja ugyan a primadonnákat is, de

igaz lelkesedéssel csak a fess bonvivantoknak sikerét érzik át. Mostanában többször találkozunk a színházban azzal a szokatlan jelenséggel, hogy a férfiszínészeknek is virágcsokrot, sőt virágkosarat nyújtottak föl a zenekarból az eiragadott hölgytisztelők. Ehhez eddig nem voltunk hozzászokva. Eddig a primadonnák kapták a virágot, a bonvivantok aranygyűrűt, vagy tajtékpipát kaptak művészetük elismerésül. Ugy látszik, ez a felfordult világ ebben a dologban is más rendet teremtett.

Más kérdés azonban, hogy a férfiszínészek jó szívvel veszik-e a virágot, s nem értékesebbnek tartják-e a régi szokást, az arany gyűrűt vagy a tajtékpipát? Egy hozzáánk érkezett levél legalább erről kesereg. Egy bájos kis-leány — nagyon bájosnak kell lennie, mert sok leveleiben az ortografiai hiba, azzal a kérelemmel fordult szerkesztőségünkhöz, mondjunk véleményt arról, hogy szabad-e a színésznek negligálni a tapsviharban hozzájuttatott virágot?

... Eddig azt hittem, hogy a színész a virág alakjában lábai elé dobott tetszésnyilvánítást szívesen fogadja, hiszen a virág egyértékű a tappsal, a taps: a siker virága. S most meglepetéssel láttam, hogy az aradi színházban a színészeknek feladott virágot azok semmibe se veszik. Nagyon megajánáltam a kedveskedőket az őket ért visszautasítás miatt. Az Aradi Közlöny szerkesztőségét kérem föl, mondja meg, mi oka lehet ennek? . . .

Nem jobb lenne-e, kedves kisasszony, ha nem a szerkesztőség rideg kritikusa és nemzetgazdászai mondanának véleményt erről, hanem a színházba járó hölgypublicum!

* B. Liszt Mária, Mossamme és Dienzel Oszkár vasárnapi együttes hangversenyének kiemelkedő száma az ének, hárfá és zongoraszólamokból álló trio. Nagy műveltséget fog találni vasárnap este a kulturpalotában az aradi közönség, amit a Brahms Schubert, Liszt és Gounod műveiből összeállított műsor és a közreműködő művészek kiváltsága már előre biztosít. Kezdetre este 8 órakor. Jegyek Scherbágnál válthatók.

* A színházi iroda hírei. Öfensége kalapja, nagyhatású udonság. Ujhelyi Nándornak, a Magyar Színházban előadott kitűnő komédiája vasárnap délután kerül színre abban a kitűnő szereposztásban, mint az aradi bemutatásnál volt. — Ifjúsági és népies előadás. Szombaton délután 3 és fél órakor Tóth Ede pályadijat nyert kitűnő népszínműve, A falurossza kerül előadásra elsőrangú szereposztásban. — A Sztambul rózsája. Minden este zsúfolt ház élvezi a Sztambul rózsája pompás operett előadását, melylyet a közönség alig tud betelni. A Sztambul rózsája továbbra is műsoron marad az egész héten a már ismert kitűnő szereposztásban.

Visszavert olasz támadások.

Budapesti, november 29. (Hivatalos.) Olasz haróter: A Brenta mentén és a Gómba hegyen visszavertünk olasz támadásokat. Egyébként nincs jelenteni való. Vezérkar főnöke.

Berlin, november 29. (Hivatalos.) A nagyhadiszállás jeienti:

Olasz haróter: A Brenta nyugati partján és Monte-tonban hegyi állásaink ellen intézett olasz támadások megghusultak. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lugano. Orlando olasz miniszterelnök a Havas-ügyekhez táviratolt küldött, amely azzal a megállapítással kezdődik, hogy Franciaország csapatai már az olasz csapatok oldalán állásokban vannak. A távirat ezután Olaszország és Franciaország testvéri szeretetét ünnepli és közös elszántságukat, hogy a népek szabadságát és világkultúrát megvédelmezzék a barbárok ellen.

Visszavonandó kölcsön ajánlat.

(A hadikölcsön bíróság döntése.)

-- Az Aradi Közlöny tudósítójától. --

Arad város törvényhatósága tegnapelőtti tartott közgyűlésén tárgyalta a város hadikölcsön jegyzésére beérkezett bankajánlatokat és úgy döntött, hogy az Aradi ipar és népbank főtetelei a legkedvezőbbek lévén a városra, ennél a pénzügyminisztériumnál perferiálálja a jegyzést. Ugy a pénzügyi bizottságban, mint a törvényhatóság plénumában vitássá tették a városnak azt a jogát, hogy ez alkalommal a kedvezőbb ajánlatot fogadthassa el, mert — úgymondották — van egy bankközi megállapodás, amely egy pénzügyminiszteri rendeleten alapul és eszerint egyik bank sem tehet olcsóbb ajánlatot, mint a másik. A kérdéshez hozzászólók azt mondták, hogy a törvényhatóság nem is fogadhatja el az olcsóbb ajánlatot, mert a miniszter azt nem fogja jóváhagyni.

Mint fővárosi tudósítónk telefonálja, a döntés már meg is történt ebben az érdekes és fontos kérdésben, s a törvényhatóság ismeretes határozatának nem lehet majd érvevényt szerezni.

Az történt ugyanis, hogy Aradról feljelentés ment a pénzügyminiszterhez, amely elmondja, hogy az Aradi ipar és népbank ajánlatát a sokszor ismertetett pénzügyminiszter rendelet alapján létrejött bankközi egyezménynek a megsértése és ezért az nem

Ki nem mondott igazat?

— Barabás Béla fentartja nyilatkozatát. —

Barabás Béla főispán Arad város panaszait vitte el Nagy Ferencnek, a közlélmelési miniszterium államtitkárjához. Az államtitkár ez alkalommal nyilatkozott az aradi viszonyokról és szavait a főispán reprodukálta az Aradi Közlöny fővárosi tudósítója előtt, akinek tudósítását az Aradi Közlöny tegnap adta közre:

Ma reggel az egyik aradi hírlap, következményeiben és hatásában igen messzire érő s a főispán szavahihetőségét támadó cikket írt, amelyben azt állítja, hogy az államtitkár teljesen dezavualta a főispánt. Azt írja a lap, hogy Nagy Ferenc, akihez azt a kérdést intézte a szerkesztőség: „mi igaz a városi tanácsot mélyen bántó kijelentésből?” állítólag azt válaszolta: „a város vezetőségének működéséről szóló és szájamba adott súlyosan, elítélő nyilatkozatot Barabás főispánnak nem tettem meg. Annyit mondtam csupán, hogy Aradon sok baj van a közlélmelés körül”.

Az államtitkárnak ez a nyilatkozata, ha ilyen formában hangzott el Barabás Béla főispán kijelentéseinek teljes cáfolata és annyit jelent, hogy a főispán egészen más valamit mondott az államtitkár nyilatkozata gyanánt, mint amit az a valóságban megtett. A két nyilatkozat tartalma közt oly óriási a különbség, annyira más hatása és következményű lehet a főispán által reprodukált államtitkári bírálat és az említett aradi lap előtt tett nyilatkozat, hogy nemcsak a két nyilatkozó személyes és magas közjogi állása teszi feltétlen köteleessé a tények tisztázását, hanem Arad város polgárságának életbe vágó érdekei is halaszthatatlanul ezt követelik. A nyilvánosság előtt egyik lap azt állítja Arad főispánjáról, hogy nem mondott igazat, amikor az államtitkárnak ő előtte tett súlyos következményű megjegyzéseit reprodukálta és a lap közlése szerint maga az államtitkár is így találta, hogy a főispán nem híven és nem az ő nyilatkozatát hűségesen fedő módon adta vissza azokat a szavait, amelyek Arad polgárságát mérbetetlen izgalomba hozták.

Tisztázni kell tehát azt a kérdést, ki nem mondott igazat? És azt is, hogy mi az, amit az államtitkár Arad közlélmeléséről valóban jónak talált kinyilatkoztatni. Tisztázni kell a kérdést. Azért fontos, hogy ki mondotta az igazat, mert ettől függ a város közönségének állástoglalása azokkal szemben, akik a közlélmelésért felelősek. Barabás Béla alább olvasható, fővárosi tudósítónk előtt ma tett nyilatkozatában fentartja mindazt, amit az Aradi Közlöny tegnap számban közölt intervjubán állított, és ezt aláírásával is megerősítette. Az a kérdés tehát ugyebár, hogy ki nem mondott igazat? Az államtitkár-e, vagy a főispán-e? Barabás azt erősíti, hogy egy hajszálnyit eltérés sincs az államtitkár és az Aradi Közlönyben megjelent reprodukció között. Az államtitkár az őt megkérdező lap állítása szerint, egy betűt sem akar abból a magánának elismerni. Barabás főispán megismétli mindazt, amit az államtitkár nyilatkozata gyanánt mondott, noha ma már módjában állott az ő teljesen dezavualására, szavahihetőségének megrendítésére, tekintélyének megtöpczésére, népszerűségének lejáratására szánt állítólagos államtitkári demont megismernie. Az Aradi Közlöny tudósítója eléje tartotta a főispánnak az egyik aradi lapban megjelent államtitkári cáfolatot, mert pillanatnyi halasztást sem tűr az igazság kiderítése, amelyhez nemcsak két előkelő személynek, hanem egy egész városnak presztízse és érdekei elválaszthatatlanul hozzá fűződnek.

Budapesti tudósítónkat, akinek az aradi lapnak a főispánt támadó cikket szóról-szóra telefonáltuk, utasítottuk, keresse fel Barabás Béla dr. főispánt és kérdezze meg tőle, vajjon melyik nyilatkozat fedi a tényeket, kérdezze meg tőle továbbá, vajjon a főispán dr. Nagy Ferenc államtitkárnak az Aradi Hírlap szerkesztősége előtt tett nyilatkozata után is szóról-szóra, teljes egészében fentartja-e ama kijelentéseket, amelyeket ő az Aradi Közlöny fővárosi tudósítója előtt tett és kérjen írásos nyilatkozatot arra, hogy az Aradi Közlönyben megjelent nyilatkozat ugyanaz, amelyet fővárosi tudósítónknak tollba mondott.

Barabás Béla dr. főispán, akinek tudósítónk az Aradi Közlöny cikkét felmutatta, a következő írásbeli nyilatkozatot adta át:

— Kijelentem, hogy azt a nyilatkozatot, amely az Aradi Közlönyben megjelent, fentartom és amit abban a nyilatkozatomban állítok, az az első betűtől az utolsóig úgy van. Dr. Barabás Béla főispán.

Ezután a főispán a neki felmutatott lap-példányra a következőket írta rá:

A közlés helyes. Barabás.

Minhogy a többször említett cikkben Nagy Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tag is aposztrofálás tárgya volt, fővárosi tudósítónk felkereste őt is, hogy nyilatkozatot kérjen tőle.

Nagy Sándor dr. budapesti tudósítónk előtt az alábbi nyilatkozatot tette:

— Jelen voltam annál a megbeszélésnél, amelyet Barabás Béla főispán Nagy Ferenc államtitkár ural folytatott és így tanuja voltam az államtitkár ur kijelentéseinek. Mindazt, amit Barabás Béla mint Nagy Ferenc kijelentéseit ad vissza, az első szótól az utolsó szóig tényleg az államtitkár ur mondotta. Emlékszem még arra is, hogy az államtitkár ur mondotta, hogy ő is volt polgármester Miskolcon, de ő másként csinálta a közlélmelést és az első dolga az volt, hogy 200 hold városi földet veteményekkel vetetett be, hogy azáltal egyfelől a piacot ellássa, másrészt pedig hogy ez intézkedéssel lehetővé tegye, miszerint könnyen legyenek élmezhetők azok, akiket a város tartozik élmezni. Hogy Nagy Ferencnek csakugyan az a nézete Aradról, hogy a legrosszabbul van el látva közlélmelése és hogy ennek a város vezetősége elsősorban az oka, azt tudtommal már más alkalommal is kifejezésre juttette. Tudom, hogy e véleményének kifejezést adott már néhány héttel ezelőtt azon az értekezleten, amelyen a munkásság ellátásáról tanácskoztak és amelyen több város polgármestere és a munkásság képviselői voltak jelen. Az értekezleten résztvevőktől tudom, hogy Nagy Ferenc megjegyzései után történt az is, hogy midőn az államtitkár felhívta az aradi munkásság és az aradi összes gyári üzemek jelenlevő képviselőit hogy nyilatkozzanak arra nézve, vajjon az élmezésüket közvetlen az Országos Közlélmelési Hivatal utján önjajlá-e biztosítani, vagy pedig azt akarják, hogy arról az aradi városi hatóság gondoskodjék, arra a munkásság és az összes gyári üzemek képviselői kivétel nélkül egyhangulag rémülten tiltakoztak az ellen hogy őket a város lássa el.

— A Barabás Bélával folytatott megbeszélésen az államtitkár ur kijelentette azt: rövid időn belül Aradra küld egy bizottságot, amely alapos vizsgálat alá veszi a helyszínén a közlélmelési ügyeket. Arról természetesen nem volt szó, hogy az államtitkár ur jön le Aradra. Ezt Barabás Béla nem mondotta, de ily kijelentés meg sem jelent az Aradi Közlöny hasábjain.

— Nagy Ferencnek Aradról való véleményében különben teljesen és tökéletesen igaza van. Olyan közlélmelés közgazgatás, mint a minő Aradon van, nincs az egész országban. A hatósági husszék deficitje, a juhvásárlás deficitje, az egész közlélmelés deficitje, az a mód, ahogyan a munkásság és az ellátatlanok rovására a deficitet eltüntetik karják, továbbá a szén kérdés elhanyagolása, egyáltalában a közlélmelés és közellátás ügye: nem egyéb egy nagy botránynál.

— Hallom különben, hogy engem is meg támad az Aradi Hírlap. Ezt a támadást nem tulajdoníthatom a lap felelős szerkesztőjének, aki épen a tegnapielőtti közgyűlésen mondotta nekem, hogy midőn először jelenik meg a város közgyűlésén, bizalmatlanságot fog javasolni a tanácsal szemben. Valami nagy véleményemmel tehát ő sem lehet a tisztelt tanács íránt.

— A támadás más berekből eredhet. De ezek vigyázzanak, mert ha én kezdek egyszer támadni, akkor poruljárnak. Különbeu úgy vagyok evvel a támadással, hogyha majd elol-

vasom azt a cikket, amelyben támadnak, akkor megíratom, vajjon érdemes-e arra, hogy egyáltalában válaszoljak. Nekem ezeknél a támadásoknál már csak az lehet az álláspontom, hogy ha igazat írnak, rólam rosszat nem írhatnak. Ha pedig rágalmaznak, akkor a rágalmazót becsukatom. Nagy Sándor dr.

Kaledin ellenmozgalma.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A Vossische Zeitung stockholmi tudósítója Kaledin tábornok ellenmozgalma-ról a következőket táviratozza:

A lapok jelentései szerint Kaledin a legutóbbi napokban közel 200,000 kozákkal rendelkezik és már megszállta Charkovot és Kievet, Moszkvához pedig közeledik. Mind ez azonban tulzás, Kaledin főhadiszállása ezidőszerint Debaltzevo városka, amely vasuti csomópont és ahol ezidőszerint csak 10 ezer kozák gyülekezett össze. A kozákok rosszul vannak megszervezve és hadi felszerelésük számba sem jöhet. Kaledin főhadiszállásának egyáltalában inkább csak politikai jelentősége van, mert ott adott egymásnak találkát minden olyan személyiség, aki le akar számolni az orosz forradalommal. Elsőnek érkezett oda Gavino volt hadügyminiszter, aki jelenleg Kornilov érdekeit képviseli a hadseregbizottság előtt. Megérkezett Savinko, Rodzianko, Miljukov, továbbá Alexejev, a volt generalissimus. A hét végén maga Kerenszki is követeket küldött Kaledinhez azzal az ajánlattal, hogy együtt dolgozzanak. Most derül ki, hogy előzőleg Kerenszki fölkeresett Pskovban, Minszkben, továbbá Mohilevben egyes csapatrészeket, amelyeket megkísérelt a maga számára megnyerni és miután ez nem sikerült, a délnyugati frontra menekült, hogy ott a XI. hadsereget nyerje meg magának. Ez is hiábavaló fáradság volt. Kaledin is kereken elutasította Kerenszkit.

Mindezekből a jelentésekből arra következtethetünk, hogy egy nagyszabású ellenforradalmat akarnak szervezni. Az ellenforradalom előkészítésénél fontos szerepet játszanak az entente pétervári nagykövetei.

Stockholm. Pétervári jelentés szerint Trocky az államtanács november 21-i ülésén közölte, hogy Neratov önként mondta meg neki, hol vannak a titkos okmányok és ő maga is adta át azokat.

Stockholm. A bolsevikiek fegyvereinek győzelme főleg azon alapszik, hogy teljesen uralják a pétervári hadipart. Tüzérségük nagy fölényben van. Kusenkino állomásnál a bolsevikiek egy páncélvonatot foglaltak el, amely 62 ágyúval és 12 gépiegyvörrel volt felszerelve. A bolsevikiek ez alkalommal nagyon sok puskát is zsákmányoltak.

Köln. A Kölnische Zeitung jelenti Stockholmból: Krilenkó az ujonnan kinevezett bolsevik főparancsnok már a fronton tartózkodik, de a főparancsnokságot még nem vette át. Duchonin magatartásáról ellentétes hírek vannak forgalomban. Krilenkó, ha más-kép az akadályokat nem háríthatja el, erőszakkal fog Duchonin ellen fellépni.

HIREK.

A béke ünneplése — Aradon.

— A kísérteties butoroskoosl. —

Hallottunk már zenélő-óráról, muzsikáló harang-toronyról, ittunk a zenélő profétában, sőt a cirkuszban zenélő krokodilust is láttunk, de zenélő butoroskoossal csak most találkozunk az imént Arad főutcáján. A szellemek órája volt: épen 12-öt ütött az óra, midőn a Vadászkiirt felől négy pompás paripától vonva kifordult az Andrássy-utca a legújabb csoda. Egy lezárt butorszállító kocsis, amelyből mint valami óriási verkleiből ömlött ki a zeneszó az elnéptelenedett éjszakai utcára. A posztón álló rendőr felébredt, rábámult a kísérteties járműre, aztán keresztet vetett. Ilyen csodálatosan szép zenét nem hallott még soha, pedig már látta a Stambul rózsáit is, amelyben Győző olyan szépen énekel.

Egy-egy szép leány ablaka alatt megállott a zenélő kocsis s beisejéből a legklasszikusabb muzsika halkuló hangjai szűrődtek ki. A redakciótól aztán kistettek a zenei csoda hírére az újságírók, akik közül néhányan felkapaszkodtak a kocsis lépcsőjére s feszegetni kezdték annak ajtaját.

Egyrere felpattant az. Egy tucat gyertya fényében ott állt egy pianó mellett egy fiatal tiszti.

— Tihamér! kiáltott egyik újságíró, mit csinálasz itt?

— Az orosz békét ünneplem, válaszolt az őszilelemű. A Vadászkiirtben kezdtem ünnepelem, de ott a mai szent éjszakán is zárórárt tartottak. Megfogadtam tehát ezt a nemes férfit nagyszerű ekvipázsával, lehozattam a lakasomból a zongorát s a budapesti zenekon-servatóriumban elsajátított művészetemet itt szállaltatom meg a készülő béke örömeire. Eljön a külön béke! Most pedig szálljatok be mozgó lakomba s eljátszom nektek saját kompozícióm: a béke himnuszt!

A vendégek sietve elszéledtek, K. Tihamér hadnagy ur pedig rászólt a kocsisra:

— Gyerünk hiam, tovább! s rázendített ujjongó lelkének lelkesült béke dalára, mely mint egy nagy osaltogó galamb szállt át az utcák felett a virradó éjszakában.

— A király öccsének esküvője. Bécsből jelentik: Trónralépte óta első ízben állt örömmünnepet Károly király. A laxenburgi kastélyban ma délelőtt volt öccsének, Miksa hercegnek menyegzője, de az udvari pompa a háborúra való tekintettel elmaradt, az esküvő a lehető leg egyszerűbben ment végbe. A laxenburgi lakosság azonban a helység minden házát feldíszítette. Tizenegyedfél órakor érkezett meg a déli vasut pályaudvarán Ferdinánd bolgár király, a szász király a trónörökösrel. Margit szász hercegnő, János György és Miksa szász herceg, Fülöp Albert és Albert Jenő württembergi hercegek és majdnem az egész Hohenlohe-Schillingsfürst hercegi család. A kastélynak kertre néző első emeleti csarnokában gyülekezett a lakodalmas társaság. Mikor mind együtt voltak, gróf Berchtold főkamarászmester jelentette ezt a királynak. Tábori egyenruhában jobbján Zita királynéval, lépett a terembe Károly és mögötte a mátkapár. Miksa herceg az első ulánus ezred kapitányi egyenruhájában, a menyasszony, Hohenlohe-Schillingsfürst hercegnő hosszú uszályos fehér selyem öltözékben követte a királyi párt. Hamar sorakozott a lakodalmas menet. Legelől haladt a főszertartásmester, utána Károly király és Zita királyné, nyomukban a két királyi vendég a hercegekkel és a hercegnőkkel, majd a vőlegény és a menyasszony főudvarmesterei, a főudvarmester, csak azután a mátkapár. A menyasszony atyja súlyos betegsége miatt nem lehetett jelen az esküvőn, helyette a hercegi család feje, Hohenlohe-Schillingsfürst Mór herceg jött el. A fejedelmi násznép a kastély kápolnájába ment. A főbejáró lépcsőin Páll hercegek fogadta a királyi párt a papság élén. Az oltárral szemközt a király és a királyné számára aranyozott trónszékek, a bolgár és szász királynak arany koronával díszített karosszékek voltak felállítva. Orgonazugás közben térdelt le a vőlegény és a menyasszony az oltár elé, mögöttük helyezkedtek el a frigykötés tanúi: Miksa szász herceg, a freiburgi egyetem geológiai tanára és

Pater Konstantin, Hohenlohe Fülöp herceg, a menyasszony nagybátyja, a ki előzőtt Rómában volt egyetemi tanár. Az esketési szertartás rövid volt s utána az ifjú pár fogadta a szerencsekívánatokat, majd a násznép sorfala között vonult ki a kápolnából. Az egész lakodalmas fejedelmi társaság visszatért a kastély nagy termébe, ahol villásreggelire terítették.

— **Wekerle tárgyalásai Czernin-nel.** Budapestről telelónálja tudósítónk: **Wekerle** Sándor miniszterelnök tegnap a királyi audiencia előtt hosszabban tárgyalt **Czernin** gróf külügyminiszterrel. Megállapodás jött létre a külügyi expozé főbb momentumaira nézve. Többek között a trónbeszédre nézve is. Az eddigi hírek szerint a trónbeszéd érinteni fogja a kettős monarchia strukturájának kérdését is, különösen a lengyel és délszláv-kérdés jut fontosabb szerephez.

(Béke lesz.)

Hullámozott, hömpölygött, élt és kacagott az esteli korzó, mosolyok fakadtak a pompás nő ajkakon, az ivelt dereku drága dáma mámorosan hallgatták a sok kecses bókot, amikor egyszerre csak híre futott, hogy elfogadták az orosz békétárgyalásokra vonatkozó javaslatot. Kigyultak a lelkek piciny lámpionjai, a fáradt, megtört szemekben titokzatos tüzek kaptak lángra, babonás boldogsággal ujságolták egymásnak az emberek, hogy a forrongó, egymást emészto fehér birodalom felől megjött az őszinte, nyílt szó a békére. Béke lesz — kangzott a tikkadt torkokból, béke lesz — szakadt fel a kívánság a halálra sebzett lelkékből, befejezzük a tébolyult emberöldöklést és mire komoly telre térül az idő, mire az ablakok alatt felszendül a kántálók melódiája, hogy égből leszáll az angyal, akkorra visszajönnek szeretteink. Az embertestvérek szent áhitattal ujságolták egymásnak az örömhírt, nemes érzések keltek utatlan utakra, mindenki ölelésre tárt ki lábát, gémberedett karját, egy hatalmas kívánságban forrt össze az egész utca és amerre haladtunk: büszke, gögös paloták mellett, rozszant házaeskák környékén, kávéházak előtt, színpáz tájékan mindenütt a békéről beszéltek. O, milyen csodálatosan szép, milyen Krisztusosan magasztos volt ez a város... az emberek... ti mindannyian drága, bánatos testvéreim milyen fenkölt örömmámorba usztatok. Kilestelek beneteket, belenéztem a sok ártatlan vértől, halálhörgéstől, nyomorító, szenvedéstől öszszeszorított, szüziösen tiszta szívetekbe és láttam, hogy önzetlenül buggyant ki belőletek az öröm. Gyermekek voltatok, tapsoló, ártatlan, boldogságban uszó gyerekek, akiknek visszaadták játékszereit, akik újból azt tehelitek, amit eddig: élhetek egymásnak, egymásért, tanulhatok, kulturát vehettek magatokhoz, ha kedvetek kerekedik mehetek a zöldbe, szerethetitek szeretteiteket, szabadon mozoghatok és nem kell oly kegyetlenül szenvednetek, mint a háboru alatt. Ugy mondom, mint gyermekeknek mondani szokás: mire néhánszor felkeltek, mire néhánszor fordul a nap — itt lesz a várt, áldott, ragyogó béke.

— **Babescu Viktor tüzérfőhadnagy vaske-resztje.** A hazai és külföldi tudományos körökben jóhírű tanár, **Babescu** Viktor, a párisi Sorbonneon végezte tanulmányait, midőn a háboru kitört. Hihetetlen fáradalmak között sikerült neki hazajutnia s Losonezon a 16. tábori tüzérezrednél szolgálatra jelentkezett. A diadalmas oroszországi csatákban kitüntette magát s nem egyszer, mint az „ezred büszkeségét” terjesztették fel különböző kitüntetésekre. A háboru harmadik évében az orosz harcterről a déli frontra vezényelték, ahol német csapat kötelekben teljesített szolgálatot. Egyéni kiválóságainak jutalmazását a német hadparancsnokság is szükségesnek találta s a napokban a német vitézség szép érdemkeresztjével a II. osztályu vaskeresztrel tüntették ki. A többszörsen kitüntetett tüzértisztnek atyja: **Babescu** Gyula nyug. aradi kir. törvényszéki igazgató

— **Aradi munkások a békéért.** Az aradi szociálista párt vasárnap tüntető gyűlés tart a béke mellett a nyári színházban. A gyűlésre a rendőrség engedélyt adott. Tudósítónk ma felkereste **Green** Nándor főkapitányt és megkérdezte, adott-e engedélyt a szociálisták békegyűlésének megtartására. A főkapitány kijelentette, hogy eddig csak szóbelileg jelentette be az aradi szociáldemokrata párt, hogy vasárnap népgyűlést akar tartani. A bejelentést tudomásul vette és az engedélyt annál is inkább megadta, mert a fővárosban is megengedték a szociálisták békegyűlésének megtartását. Nagyon helyesen cselekedett a főkapitány, amikor módot nyújt a munkásoknak, hogy ezt a mindnyájunk szent ügyét impozáns tüntetéssel segítsék előbbre.

Az aradi szociáldemokrata párt a következő felhívást bocsátotta ki: Polgárok! Munkások! Munkásnők! Az aradi szociáldemokrata párt december hó 2-án, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor a *nyári színházban* nyilvános pártgyűlést tart, melynek tárgya: A munkásság a háboru és a béke. A gyűlésre pártkülönbségre való tekintet nélkül meghívunk minden polgárt, munkást és munkásnőt. Kifejezést akarunk adni ama kívánságunknak, hogy a háboru szenvedései véget érjenek, hogy a valamennyiünk által óhajtott béke megvalósulását előmozdítsuk. Jöjjön el tehát mindenki, aki a becsületes, általános, demokratikus békének ügyéért velünk együtt érez és dolgozni kíván! A gyűlés előadója Budapestről jön. Az aradi szociáldemokrata párt.

— **Hogyan kézbesítik Aradon a leveleket?** (Panaszos levél.) Lapunk egyik előfizetője írja. Egyik aradi pénzintézet e hó 27-én (a bélyegző igazolja) egy levelet adott fel nekem Aradra címezve. E levelet 29-én délelőtt 10 órakor kaptam, tehát éppen *ötven óra kellett*, hogy az Aradon feladott levelet a címzettnek kézbesítsék. Ennek elenében e hó 20-án levelet adtam fel délután, Nagyváradra címezve és a címzett 21-én déljben már megkapta, de tovább megyek, két hét előtt Bécsben voltam és az Aradról 14-én délután feladott levelet 15-én délután kaptam. Tehát az Aradról Bécsbe küldött levelet *17 órával hamarabb megkaptam*, mint az Aradon feladottat Aradon kézbesítve. Mi ennek az oka?

— **Fehérneműt a hősöknek!** A polgármester ma délutánra értekezletre hívta össze az aradi jótékony nőegyesületek tagjait és aradi iskolák vezetőit, hogy megszéljék a hadsereg részére megkezdett fehérnemű gyűjtés módzatait. Az értekezleten **Löcs** Rezső helyettes polgármester elnökölt. Az aradi katonai állomásparancsnokságot **Fiedler** Károly százados képviselte, a honvédelmi minisztert pedig **Péchy** Lajos dr. százados, aki meggyőző szavakkal ismertette azt a hazafias célt, melyet a fehérnemű gyűjtésével el akarnak érni. Az értekezleten megjelent hölgyek a legnagyobb készséggel vállalkoztak a gyűjtés elvégzésére. Tíz bizottság fog Aradon működni, mindegyik bizottsághoz egy-egy altiszt lesz beosztva. A honvédelmi miniszter úgy kontemplálja, hogy Aradon 20 vagon fehérneműt gyűjtsenek. Az összehozott fehérneműt a hölgyek a városban és a várban felállítandó raktárakban fogják leadni. Annak közlésére kértünk fel, hogy nem rehernemű rekvirálásról, hanem önkéntes adakozásról van szó, amely mindenkinek hazafias kötelessége. A gyűjtés, mihelyt a szükséges nyomtatványok megérkeznek a honvédelmi miniszteriumból, azonnal megkezdődik. Péchy kapitány még a mai napon jelentést tesz a honvédelmi miniszternek, hogy Aradon megalakult a gyűjtőbizottság, amelynek élén **Vásárhelyi** Janka áll.

— **Üzenet a harcterről.** Az Aradi Közlöny szerkesztősége ma a következő levelet kapta: Szívélyes üdvözlötinket küldjük az aradiaknak és tudatjuk, hogy életben vagyunk. Nagy Gyula, Makai Árpád, Kun Miklós, Dancs Gábor, Tanács György, Lénárt József, Szüki Ferenc, Rikkert Sebestyén, Píza József, Máté Lajos, Farkas Péter, Balog József. Tábori posta számunk 397.

— **A hering ára.** Értesítem a közönséget, hogy egy darab kisebb hering 1 kornába kerül, a nagyobb pedig egy korona és 20 fillérbe kerül. A közéleti hívtal vezetője.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Elárulták a csehek olasz offenzívánk kezdetét.

Bécs. Az osztrák képviselőház mai ülésén Bodirszky képviselő és társai az alábbi feltűnően érdekes interpellációt intézték a honvédelmi miniszterhez cseh katonák galád és alávaló árulása miatt.

Cseh katonák szeptember 18-án az olasz fronton, diadalmas offenzívánk megkezdésének napjaiban a carcanoi ütközetnél és más alkalommal is átmentek az ellenséges táborba. Ezen alkalommal több cseh tartalékos tiszt: Piskó főhadnagy, Josa, Kohanek és Zelemi hadnagyok a közlegényekkel együtt szöktek át. Beigazolást nyert az elfogott olasz tiszteknél talált katonai iratokból, hogy cseh tisztek és katonák adatokat szállítanak az olaszok részére és cseh hazafutó propagandát üznek. Legnagyobb offenzívánk után olasz kém-akta darabok jutottak birtokunkba, melyekben utalás van az osztrák-magyar állásokra és más lényeges haditényekre nézve. Ezen kém-aktákból megtudtuk azt is, hogy a csehek pontos felvilágosítással szolgáltak az olaszoknak offenzívánk megindításának napjáról és helyéről. Ezen kívül nemcsak az osztrák-magyar telefonbeszélgetéseket hallgatták ki a csehek és informálták arról az ellenséget, hanem az osztrák-magyar vonalából is küldtek utasi-

tásokat. Csak csapataink hősiességének köszönhető, hogy az árulások nem jártak végzetes következményekkel, sőt sikerült az ellenséges vonalat áttörni.

Az interpellálók az árulásokra nézve felvilágosítást kérnek a minisztertől, egyben kérdezik, hogy milyen intézkedéseket tesz a miniszter az árulások meggátolására.

Bécs. A parlament ülésén Woltja cseh képviselő a következő interpellációt intézte a kereskedelemügyi miniszterhez:

A prágai Ferencz József pályaudvaron a vasuti pénztárnál az 50-ik és 68-ik ezredekben 70 magyar ember végzi a szolgálatot. Tizennégy nap alatt 17 magyar katona parancsnokkal, egy őrmesterrel együtt postalopáson rajtakapatott. A tolvaj magyar katonákat letartóztatták. Miután ezen esetek többször megismétlődtek, kérdezi a minisztert, hajlandó-e a megbízhatatlan magyar katonákat megbízható posta alkalmazottakkal kicserélni?

Zürich. A Corriere de la Sera jelenti Párisból: Valószínű, hogy Japánt rá fogják bírni eddigi magatartásának megváltoztatására. Azt hiszik, hogy nemsokára japán divíziót fognak küldeni a szövetségesek oldalán Németország ellen.

Küüntetés. A király Csörgő Zoltán 28 tábori vadász-zászlóaljbeli tartalékos hadnagyot a legfelső dícsérő elismerésben részesítette.

Bezárják a szegedi iskolákat. Szegedről jelentik: A szegedi iskolákat mindezekig nem sikerült tüzelőanyaggal ellátni, úgy, hogy a tanulók és tanítók fűtetlen termekben könyökelnek tartózkodni. Az iskolagondnokságok a minisztertől szén vagy egyéb tüzelőanyag sürgős kiutalását kérték, a tanfelügyelőt pedig arra az intézkedésre hívták fel, hogy amíg tüzelőanyag lesz, rendelje el az iskolák bezárását. A kulturális miniszterhez küldött fölterjesztésre még nem érkezett válasz, mivel pedig az időjárás egyre kedvezőtlenebb lesz, Janossy Gyula tanfelügyelő a felsőtanyai iskolákban elrendelte a tanítás beszüntetését. Hasonló intézkedés történik a közeli napokban a többi szegedi iskolára vonatkozóan is.

Atlasz Izidor a becsületsértő. Budapestről telefonálják tudósítónk: Atlasz Izidor, akinek neve már gyakran szerepelt zsírdíjazási ügyekben, s a kit nem rég úzsora vétségéért a királyi Kuria elítélte, ma becsületsértési ügyben szerepelt a királyi Kuria előtt. A nyáron a keleti pályaudvaron összeszólaikozott a telefonkezelő nővel. — Erre levelet írt a posta és távirtdaigazgatóságnak és azt írta, hogy a keleti pályaudvarhoz egy minden tekintetben példás, finom módorú, a műveltebb közönséggel előzékenyen bánni tudó kezelő szükséges, az a mai azonban a falusi tótok közé való, de nem a keletihez. A postaigazgatóság feljelentésére az ügyészség hivatalból üldözendő becsületsértés vétsége miatt emelt vádat Atlasz Izidor ellen Horvath Janka postakiadó séreimére a büntetőtörvényeséknél. Atlasz Izidort becsületsértés vétségéért kétszáz korona pénzbüntetésre mint fő, és 200 koronára, mint mellékbüntetésre ítélte. Az ítéletet a királyi tábla helyben hagyta. — Atlasz Izidor és védője semmisségi panaszt jelentett be. A királyi Kuria büntető tanácsa a semmisségi panaszt elutasította és a törvényes ítélete jogerőssé vált.

Cukorkiosztás. Felhívom az 1, 2, 3 és 4 kerülethez tartozó kereskedőket, hogy szombat délelőtt, az 5, 6, 7. és 8. kerület hétfőn délelőtt, a 9, 11, 12. kerület kedden délelőtt cukor-utalvány kiváltása céljából a közlélemzési hivatalban jelentkezzenek. A cukorigazolvány 1. és 2. számú szelvénye váltható be adagonként 20 deka homok kristály cukorra, melynek kicsinybeni eladási ára 32 fillér. A közlélemzési hivatal vezetője.

Elmaradó ülés. A folyó évi november hó 20-ára egybehívott közlélemzési bizottsági ülés a közbejött akadályok miatt elmaradt. A legközelebbi ülés december 4-én d. u. 4 és fél órakor fog megtartatni. A közlélemzési hivatal vezetője.

A Winterri-estély elmarad. A mára hirdett Winterri-estély a művész váratlanul jött betegsége miatt elmarad. Betegségéről táviratban értesítette a rendezőseget, amely a közeli napokban közölni fogja az estély végleges dátumát.

A Növédelmi Hivatal által a Napközi-Ottón céljára rendezendő karácsonyi vásárra utabban a következő adományok érkeztek: Özv. Rónay Jánosné 8 baba, 7 drb. társasjáték, 5 fonott váza, Br. Urbán Péterné 24 drb. fonott virágváza, Glück Dezsóné 2 gyermekkalap, 1 zsebkendőtartó, 2 drb. tüpárna, Grf. Uchritz Arnade Emilné 1 nagy baba, 2 váza, 1 teartató, Özv. Takácsy Sándorné 3 baba, Özv. Br. Urbán Ivánné 1 nagy baba. Mindezen nagylelkű adományokért hálás köszönetet mond a Hivatal nevében Baross Boris ügyv. alelnök.

A 33-ik Jótékony célú Államsorsjáték húzása már december 6-án lesz. Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Kerésk. szakoktatás. Beiratkozás a december 3-án kezdődő 4 havi magántanfolyamra Lázár Vilmos-utca 2. Gyors- és gépiró iskola.

Dívtos névjegyek Kerpetnél.

Gyors- és gépirás tanfolyam. Minden hó elsőjén kezdődő gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. Gyorsírás és irodai munkálatok tanítása szaktanár vezetése mellett. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógép vállalatnál Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon 11-41.

A legújabb lakbérrendelet kapható Pichler papirkereskedésében (Bohus-palota.)

Elítelt árdragítók.

(A belügyminiszter döntései.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Egész csomó kihágási ítélet érkezett ma a belügyminisztertől az aradi rendőrbírószághoz. Az ítéleteket, amelyekkel legnagyobb részben árdragítókát sújtott az aradi rendőrbírószághoz és városi tanács, most harmadfokon bírálta felül a miniszter és nagyrészüket helyben hagyta.

Kalász János Szabadságtéri borkereskedőt még annak idején feljelentette Binder Emil volt városi napidíjas, hogy két darab börtalpat vásárolt 30 koronáért tőle, amelyeknek maximális ára 12 korona 60 fillér volt. A rendőrbírószághoz Kalász Jánost 15 napi elzárást helyettesítő 500 korona főbüntetésre és 200 korona mellékbüntetésre ítélte. Febbezés folytán a tanács elé került az ügy, amely az ítéletet helyben hagyta. A miniszter azonban a szabadságvesztés-büntetést mellőzte és Kalászt 700 korona pénzbüntetésre ítélte. Ugyancsak Kalász Jánost 1915. decemberében feljelentette Hirschl Géza újanapló kereskedő, hogy 6 kő és 80 deka talpbőrt vásárolt tőle különként 19 koronáért, noha a talpbőr maximális ára akkor különként 14-16 korona volt. A rendőrbírószághoz Kalászt árdragításért 600 korona fő és 400 korona mellékbüntetésre ítélte. A tanács a büntetést 200 koronára szállította le, amit a miniszter is jóváhagyott.

Kapp Lászlónét, egy angyalkuti malomtulajdonos feleségét 1917. január 27-én Moldován Ödön rendőrhadnagy a piacon rajtacsípte, hogy egy pár sovány libaért 80 koronát kért, pedi gakkor egy pár sovány liba maximális ára 40-42 korona volt. A rendőrbíró az asszonyt 15 napi elzárásra és 500 korona pénzbüntetésre ítélte. A tanács az asszony büntetlen előéletére való tekintettel a szabadságvesztési büntetést 300 koronára változtatta, de az 500 koronás pénzbüntetést helyben hagyta. A miniszter a második ítéletet helyben hagyta.

Hoffmann Jánosné aradi pékasszony a kenyeret lisztjegy nélkül adta. A rendőrbírószághoz ezért 3 napi elzárásra és 50 korona pénzbüntetésre ítélte. A kihágási-eljárás során kiderült, hogy Hoffmanné a lisztet Séberger Mihály aradi lisztkereskedőtől vásárolta tiltott úton. Sébergert szintén megbüntették, de közben hadbavonult, s így az eljárás függőben maradt. Kiderült az is, hogy Séberger a lisztet szállítási igazolvány nélkül Kapp László angyalkuti malomtulajdonostól vásárolta és azt maximális áron felül árusította. A rendőrbírószághoz ezért Kapp Lászlót 15 napi elzárásra és 500 korona pénzbüntetésre ítélte. A tanács Hoffmanné ügyében eltekintett az elzárástól és összesen 130 korona pénzbüntetésre ítélte, a Kappra vonatkozó ítéletet pedig helyben hagyta. Ezt a második ítéletet a miniszter is jóváhagyta.

Klein Sándor aradi szállító-vállalkozó az elmúlt év szeptember 2-án, amikor az erdélyi menekültek előzöltek a várost, Weinberger Lipót hunyadmegyei menekült 7 darab ládáját és kosarát, amelyeknek súlya 4 métermázsá volt, 30 koronáért szállította be a városba. Weinberger feljelentette a szállítót és a rendőrbírószághoz megindította az eljárást. A kereskedelmi és iparkamara azt a véleményt adta, hogy a szállítónak tíz koronáért kellett volna a podgyaszt beszállítani. A rendőrbírószághoz ezért Klein Sándort 10 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte, amit a tanács is jóváhagyott. Febbezés folytán az ügy a belügyminiszter elé került, aki helyben hagyó ítéletében megbélyegezte a szállítót, hogy felhasználva szerencsétlen menekültek szorult helyzetét, anyagi haszonhoz akart jutni.

Stenner J. Szabadságtéri szénkereskedő ellen 1916. novemberében Finaly Károly, az Augusztá-gyorssegély aradi igazgatója panaszt tett, hogy a szén métermázsájáért 11 koronát, a fa métermázsájáért pedig 10 koronát számított. Az aradi kereskedelmi és iparkamara véleménye szerint a szén akkori ára 10 korona korona, a fát pedig 6-7 korona volt. A rendőrbírószághoz Stennert 15 napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte, amit a tanács is jóváhagyott. A miniszter a szabadságvesztést lezártította 100 korona pénzbüntetésre, mert az elítelt hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolta,

hogy beteg s így a szabadságvesztés büntetésének letöltése reá nézve végzetes lehet.

Szücs Ferenc Szent László-utcai szatócs tulnagyas áron árusította a lisztet, amivel a szegénysorsú környékbeli lakókat károsította meg. A rendőrbíróság Szücsöt 15 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A tanács az ítéletet 5 napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre szállította le, a miniszter pedig harmadfokon az összbüntetést 200 koronára szállította le.

A konopi karamból.

(Elitelt vasutasok.)

A konopi vasuti állomáson ez év április hó 4-én a hajnali órákban szerencsétlenség történt: Két tehervonat a váltókezelők libájából egymásba futott és a kocsik súlyosan megrongálódtak.

A karambol alkalmával *Buzetzki Antal*, *Fodor Pál* és *Szepesi Mihály* váltókezelők teljesítettek szolgálatot. Az állomásra a harmadik vágányra április hó 3-án, délután 6 órakor futott be a 664. számú tehervonat, amely az állomáson a mozdonyvezető betegsége miatt feloszlott, a személyzet elutazott s a vonat a III. vágányon maradt. *Buzetzki Antal* április hó 4-én hajnalban, midőn a 688. számú katonavonat már az érkezésre vonatkozó jelző-felhívást megadta a két váltókezelőnek, azok a parancsot nyugtázták is.

— Vettem, jöhet! — mondták a váltókezelők.

Ezután *Fodor Pál* az előjelzőt a villanyos készülékkel szabadra állította, minek következtében a 688. számú katonavonat a harmadik vágányra való behatolásakor az 500 és az 501. szelvények között beleütközött az ugyanazon vágányon veszteglő 664-es számú feloszlott tehervonathoz, amelynek öt kocsiját megrongálta.

Az ügyet ma tárgyalta az aradi királyi törvényszék. Nagy József táblabíró elnökle mellett. Szavazó bírák voltak: *Ak-nay Andor* és *Horváth János*. A vádat *Gyene Zoltán* kir. ügyész képviselte, a védelmet *Popp C. István* látta el.

A vádlottakat az ügyészség közvesztélyes megrongálás vétségével vádolta.

A vádlottak mindhárman beismerték, hogy a 688. számú vonat beérkezte előtt a vágányvizsgálatot nem tartották meg, *Buzetzki Antal* e nélkül adott bejárati engedélyt, a két váltókezelő pedig e nélkül nyugtázta a bejárati parancsot.

Szepesi Mihály azzal védekezett, hogy ő a bejárati parancsot az I. vágányra kapta, azonban ezen védekezést megcáfolta a másik két terhelt vallomása, mert az lehetetlennek bizonyult, hogy az egyik váltókezelő a III-ra, a másik pedig az I-re kapjon parancsot.

A bizonyítási eljárás során beigazolást nyert, hogy a vasutasok gondatlanságot követtek el és az ő hanyagságuk folytán következett be a szerencsétlenség.

Gyene Zoltán ügyész kérte a vádlottak elítélését, míg *Popp* ügyvéd felmentésük mellett érvelt. A pörbeszéd elhangzása után a bíróság tanácskozássra vonult vissza. Fél tizenkét órakor hirdette ki Nagy József főtárgyalási elnök a bíróság tanácskozásának eredményét, mely szerint a törvényszék a vádlottakat egyenként egy-egy havi fogházra ítélte.

Az elitáltak felebbezést jelentettek be.

LEGUJABB.

Más hangon beszél ma már Anglia.

A kancellár beszéde. (Elejét lásd a 2. oldalon.)

A birodalmi kancellár úgy végezte beszédét, hogy ránk nézve csak ez lehet a jelszó:

— Várunk, megállunk, tartunk, bizunk istenben, igazságos ügyünkben és nagy hadvezérekben akiknek neve, ahol csak említik őket, a lelkesedés viharát váltja ki. Bizunk a szárazföldön, vizen és levegőben küzdő harcosainkban, Kelet-Afrikában harcoló vitéz védőcsapatunkban. (Tetszés.) Bizunk otthon való népünk szellemében és erkölcsi erejében. Ha a hadsereg és a haza egységes összetartással ki fogják várni a győzelmet, járuljanak ehhez hozzá, uraim, a maguk részéről. Ezért ismételtén kérem bizalomteljes közreműködésüket. (Élénk, megújuló tetszés és taps.)

London. Lansdowne angol lord, a konzervatív párt vezére, a kabinet tagja a Daily Telegraph-nak a következő rendkívül érdekes nyilatkozatot tette:

Követelni kell, hogy a szövetségesek Párisban összejülő konferenciája a hadicélok felett is döntsön. Ami a szövetségesek területi igényeit illeti, erre nézve be kell valani, hogy az eddigi kívánságok elérhetetlenné váltak és most más kívánságokat kell hangoztatni. Belgium sorsa a megváltozott igények és viszonyok dacára első helyen áll a döntésnél. Ami délkelet Európa térképének revízióját illeti, követelni lehet, hogy az ügy elintézését halasszuk el. Nagyon fontosnak kell ennek a kérdésnek tulajdonítani. Ha nem is veszítjük el a háborút, de annak folytatása a kulturvilág teljes összeomlását jelentené. Nem lehet addig harcolni, hogy a

népek teljesen kimerüljenek. A lehető leggyorsabban be kell fejezni a háborút, mert annak folytatása világhatalmasztrófát idéz elő.

Lansdowne végül a következő szenzációs kijelentéseket tette Németországra vonatkozóan:

Nagyon erősítendő a német békepartot, ha kijelentendő a konferencián:

1. Nem akarjuk Németország megsemmisítését.

2. Nem akarunk a német népre olyan kormányformát erőszakolni, amit maga nem akar.

3. Nem követeljük, hogy Németország elveszítse heyét a nagy kereskedelmi népek között.

4. Hajlandók vagyunk a háború után az összes nemzetiségi kérdéseket megvizsgálni.

5. Hajlandók vagyunk a nemzetközi érdekeket békés uton elintézni.

London. (Reuter.) Washingtoni távirat szerint Amerika pétervári nagykövete azt jelenti, hogy Pétervár és Berlin szikratáviró összeköttetésbe léptek.

Amsterdam. (Reuter.) Polujev tábornokot a nyugati front parancsnokát, mert nem akart a németekkel a fegyverszünetről tárgyalni elbocsátották állásától.

A spanyol nagykövet írásban arról értesítette Trockit, hogy az orosz kormány jegyzékét közölte kormányával, amely mindent elkövet, hogy békét teremtsen.

Gambraynél pihen a harc.

Berlin. november 29. (Hivatalos.) A nagytóhadiszállás jelenti: Nyugati harc-ter:

Rupprecht trónörökös hadserege. Narcentől nyugatra erős rohamcsapatunk a belga árkokból egy tisztet, negyvenhat lönyit legénységet és két géppuskát hoztak magukkal. Pülkapelle és Beccalaure és Gheluwelt között, egész nap erős tüzelés folyt. Arrástól keletre fokozott tüzéségi tevékenység. Cambraytól délnyugatra tegnap a harc elpihent. Neowere és Bourlon között Fontainénél és Cruweocuer mellett a tűz időnként fokozódott. Az angolok Cambrayt is löttek. Kiseb előtéri csatározásokból foglyokat és géppuskát szállítottunk be.

A német trónörökös hadserege. A tűz délután a Maas mindkét partján feléledt. Felderítésemik erőteljesen folynak le. Dienppénél visszavertünk egy trancia előretörést.

Keleti harctér és Macedon arcvonal: Nem volt nagyobb harci cselekmény. — *Ludendorff.*

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsdereform.

(Telefon.) Az értéktőzsde irányzata ma barátságos volt. Az üzletidő elején az árfolyamok lényegesen megszilárdultak, majd a realizációs hajlandóság folytán forgalom lanyhulás állott be, amely azonban a forgalom alatt tendenciájának szilárdságát nem érintette. Az irányzat kialakulására igen jó hatással volt a tőzsde közönségének az a meggyőződése, hogy a reformot a tőzsdetanács fel fogja függeszteni és

amennyiben egyáltalán szükség van a magánforgalom régi háborús rendjének szabályozására, arról egy később összehívandó ankét fog határozni az összes érdekeltek bevonásával. A tőzsdének sok irányadó tagja, akik igen helyesen egész munkát akarnak végezni, azon az állásponton vannak, hogy az a bizonyos ankét csak a háború után üljön össze, mert semmi szükség arra, hogy reformáló tervek felvetésével ismét megingassák a közönség bizalmát és a tőzsde örvendetes nyugalmát újra felzavarják. A budapesti börze a háború alatt indult el a nagyratejlődés pompás útján. A reform ezt a virágzási folyamatot megakasztotta. Most tehát egyesült erővel gondoskodni kell arról hogy a természetes fejlődés szabadságát minden illetékes tényező garantálja.

A tőzsde tagjainak a olvasóteremben tegnap délután *Szuczelláry György* országgyűlési képviselő elnökle alatt tartott értekezlete szabta meg azokat az irányelveket, amelyeket a tőzsde régi irányelveinek és szabadságának visszaállításához vezetnek. Ma délután fél 5 óra kor értekezletre ültek össze a tőzsde tagjai *Szacezelláry György* elnökle alatt most már a jogosított ügynökök bevonásával.

Az értékpapírforgalomban ma a következő árfolyamok voltak: Magyar Hitel 1228—1244, Osztrák Hitel 868—890, Agrárbank 922—945, Fabank 827—862, Hazai bank 580—600, Kereskedelmi bank 5650, Magyar bank 836—854, Sal gótarjáni 1045—1070, Konkordia 780—820, Rimamurányi 1005—1030, Ruggyantagyár 1050—1080, Ganz-Danubius 4000—4010, Nasici 2925—2980, Klotild 550—585, Osztrák-magyar államvasut 970—990, Adria 1850—1860, Atlantika 1480—1500.

= A vasuti áruforgalom megnyitása. A vasuti teheráru forgalmat a Máv. összes vonalain újra megnyitották. A forgalom szünetelésének oka kizárólag az volt, hogy a vasut az egyes állomásokon felhalmozódó áruküldemények rendszeres elszállítására képtelen volt. Most, hogy a restanciák elintézésre találtak, a teheráruforgalom további szüneteltetése feleslegessé vált és így az áruküldeményeket ismét felveszik és továbbítják.

= **Hadikölcsönjegyzés.** Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma a következők jegyezték hadi kötvényeket: Weisz Mór és Fiai 25.000 korona, Soborsini takarékpénztár r-t. 20.000 korona, Heimlich Adolfné 10.000 korona, N. N. Arad 10.000 korona, Nonner Ferenc Zimándujfalu 5.000 korona, Preisch Józsi és Margit 2.000 korona, K. J. 2.000 korona, Bagár Manó Soborsin 700 korona, Nagy Károly 500 korona, Kaczko János 100 korona. Összes eddigi jegyzés: 4.049.100 korona.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál az eddigi jegyzések összege 362.000 koronát tesz ki. Ezen jegyzések között vannak Weisz Mór és Fiai 25.000 korona (részjegyzés.) Igaz Sándor 20.000 korona, Kneffel Lajos (részjegyzés), Rósenberg Hermann, Lippai Dezső, Hegyi György, Dospod Mihály, Dr. Hunyadi József gyermekei, Holszeisen József, 10-10.000 koronát, Messner Benő, Hegyi Andor 5-5.000 koronát, Faix Jaques 3000 koronát, Scheer Elza, Doka Miklós, Keppich Zsigmond 2-2.000 koronát, Szabó Lili 1200 koronát, Scheibel Vilmos, Pöhm Magda, Eckert Fülöp, Rozsnyai József dr., Szabados József (Pitvaros), Scheffer Ilona 1-1.000 koronát.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál Weisz Mór és Fiai (részjegyzés) 25.000 korona, Schwartz József és neje 25.000 korona, Székely Károly dr. 20.000 korona, N. N. 20.000 korona, Berger Izidor 10.000 korona, Kneffel Lajos 5.000 korona, Kohányi Róbert 2.000 korona, Aradi Kossuth-Asztaltársaság 500 korona, Kiss Margit 300 korona, Hartmann Testvérek 4.000 korona, Reinhart Kálmán 1.000 korona, Benkő Gyula 300 korona.

= **Feladások.** Felvác községnek (az ottani volt urbéresék) erdejéből mintegy 106.2 k. holdon található összes tölgy, bükk, gyertyán és cserfa állomány 1918. évi január hó 3-án **Alvácán** — zárt ajánlatokkal egybekötött — nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni. Kikéltési ár 122.770 korona, bánatpénz 12.300 korona. Továbbá **Felső-Lunkoi** községnek az ottani gör. kei. egyház és iskola erdejéből mintegy 16.8 k. holdon található összes tölgy, bükk, gyertyán és cserfa állomány 1918. január hó 2-án **Alsó-Lunkojon** — zárt ajánlatokkal egybekötött — nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni. Kikéltési ár 58.547 korona, bánatpénz 6000 korona.

= **Birtokvétele.** Az Erdélyi Mezőgazdasági Részvénytársaság, amely néhány hónap előtt alakult Kolozsváron 3.000.000 K. alaptőkével, örök áron megvásárolta gróf Bethlen István beihlen-körtvélyesi 600 holdas birtokát.

= **Bolgár biztosító Magyarországon.** Éntesülésünk szerint a szóliai Balkán Biztosító Intézet a legközelebbi napokban Magyarországon letelepedik. Az intézet főleg viszontbiztosítással kíván nálunk foglalkozni.

= **A gyümölcs-pálinka árát szabályozó rendelet,** a mely a napokban fog megjelenni, a gyümölcs-pálinka árát a jelenlegi piaci árnál sokkal alacsonyabban fogja megállapítani.

= **A belgrádi cukorgyár a Hitelbank érdekkörében.** Egy a Magyar Általános Hitelbanktól, a Credit-Anstaltból és a Wiener Bank Vereinből álló konzorcium a Deutsche Industrie-Gesellschaft A.-G. regensburgi társaság belgrádi cukorgyáránál jelentékeny érdekeltséget vállalt. Az erősen megrongált gyártelep helyreállítására megindult.

= **850 koronánál drágább tűzfeladások nem számíthatnak a Faértékesítő Hivatal jóváhagyására.** Legutóbb egész sereg tűzfeladást storniozott a Faértékesítő Hivatal, mert az árak túlnagyasak voltak. A hivatal többek között nem hagyta jóvá Jolsva város 1040 koronás alapított tűzfeladását, továbbá a lipitújvári főerdőhivatal legutóbbi árverésének egyes drágán áron megvett csoportjainak eladását.

(—) **Hadikölcsön jegyzés.** Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskolában a Vall. és Közokt. Minisztérium felhívására a VII. hadikölcsön alkalmával is lelkes propaganda folyik a jegyzés érdekében. Az igazgató az Erzsébet-ünnepélyen lelkes beszédben ismertette az ifjúságot a hadikölcsön gazdasági fontosságát és buzdította őket a jegyzésre. A szaktanárok is derekas munkát végeznek, úgyhogy az első napok jegyzése már meghaladja a 60.000 koronát.

Jurca világ.

(A 25 forintos bekecs.)

Egyik aradi kész férfi-ruha fizetbe belép egy vidéki atyafi.

— Kérek abból a fizető forintot rövid től kszábtól.

Adnak neki, úgy látszik régi kuncsaft. Felpróbálja, megnézi a bélést, nem találja elég melegnek.

— Mégis csak jobb lesz, — szól — abból a huszonöt forintos bundabéles bekecsből.

Adnak abból is. Felpróbálja, úgy áll, mintha csak neki szabták volna.

— Mit fizetek érte? Kérdezte kissé gyanakodva.

A kereskedő megfogja a bekecsen fityegő fehér cédulát és közönyösen leolvassa róla:

— *Ezerkétszáz koronát.*

Mohamed futása csak szerény átcsoportosítás volt ahhoz képest, ahogy a jámbor atyafi elhagyta a ruhás üzletet.

(Só kell, nem pénz.)

A nép között uralkodó nagy pénzboldogság illusztrálására szolgál az alábbi jellemző kis történet.

Ma délután egy zsíros költőnői atyafi állt be az aradi söhivatalba.

— Sót kérek! szót felsőbbbbséges nyugalommal.

Barsi főtárnoknesternek épen sok dolga volt, s oda szót a mázsamesternek:

— Adjon ennek az embernek egy pár kiló söt.

— De nem egy pár kiló kell nekem, uram.

— Csak nem akar mázsaszámra vinni.

— Hát, mázsát épen nem, hanem — egy vagon söt akarok venni.

— Egy vagon söt?! csodálkozott Barsi. Minek az magának. Talán hatalmas birtoka, vagy nagy állattalománya van?

— Van vagy két tehénkém...

— S a vagon söt?..

— Berakom a szobába, a pénzem nem tudok mit venni: ami kell, megterem otthon, eladó föld nincs, a takarékpénztárt elkerülöm, inkább söt veszek a pénzemen.

Felesleges mondanunk, hogy a sözület a Barsi keménysziivűségén meghusult.

TÖRVÉNYSZÉK.

Cseh katonák Öthalmon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tizenhárom öthalmi lakos állt ma az aradi járásbíró előtt orgazdaság vétségével vádolva. A jómódu sváb és román asszonyoknak az volt a vétkük, hogy a náluk elszállásolt, átvonuló cseh katonáktól pénzt és ételmeztért kiestári tulajdont képező tárgyakat vásároltak. Blázs Antalné, Izip Sebestyenné, Schmit Péterné, Kaván Tódorné, Frez Gáspárné, Putz Pálné, Szivet Péterné, Tatar Mihályné, Petrovics Jánosné, Cziczka Györgyné és Vesz Antalné voltak a terhelték.

Zih József járásbírónak háromféle nyelven: magyarul, németül és románul kellett a felekkel érintkezni, akik — valamennyien asszonyok lévén — sokat és feleslegesen beszéltek, míg a bíró ki nem oktatta őket, hogy csak a tárgyhoz tartozó és az ügyel szorosán összefüggő részletekre adjanak felvilágosítást.

A tárgyalás során megállapítást nyert, hogy a jó glogováci és módos öthalmi asszonyok a náluk elszállásolt katonáktól mindenféle értékes tárgyat: szíjat, bőrt, táskákat, ingeket, talpat, szövetet, lepedőket, köpenyeket és más hasonló dolgokat vásároltak, meg-

alig pár koronáskákért és bizonyos mennyiségű ételmeztérért.

A csendőrök egész halom katonai tárgyakat találtak az egyes házaknál, melyeket természetesen mindenkitől elkoboztak.

Zih bíró megkérdezte a vádlott asszonyokat:

— Nem tudták maguk, hogy katonai tárgyakat tilos vásárolni?

— A katonák éhesek voltak és erőszakkal hagyták nálunk a különféle holmikát. Kaptunk mi ajándékba is egyes tárgyakat, de legnagyobbbbszt ott felejtették. Ha nem akartuk átvenni az ingeket vagy más tárgyakat, akkor a katonák könyörgésre fogták a dolgot és addig kértek, addig siráncokztak, míg kénytelenek voltunk engedni. Így kerültek hozzánk a katonai tárgyak.

A csendőrök vallomása részben megerősítette a terhelték védekezését. Pénzes ügyészi megbízott orgazdaság vétsége miatt emelt vádat a megijedt glogováci és öthalmi asszonyok ellen és kérte azok elítélését.

A bíróság helyt adott az ügyész vádjának és a tizenhárom glogováci és öthalmi asszonyt, akik szívélyes összeköttetést tartottak fenn az átvonuló katonasággal, 30-50 korona pénzbírságra, vagy annak megfelelő fogházra ítélte.

§ **Két ügyvéd afférje Vázsonyi miatt.** Budapestről telefonaija tudósítók: Augusztus 17-én az Országház-téren sétált Payer Imre dr. és Szabó István dr., akik jó barátok voltak. Politikáról beszéltek és beszélgetés közben Payer dr. a választójogról szólva, sértődött nyilatkozott Vázsonyi Vilmosról. Szabó dr., aki régi barátja és iskolatársa Vázsonyinak, e fölötti felháborodásában botjával inzultálta Payert. Az ügyet lovagias ultra terelték, azonban Szabó csak úgy volt hajlandó ilyen uton elintézni a dolgot, ha Payer Vázsonyitól is bocsánatot kér. Payer erre nem volt kapható, ellenben becsületsértés címén feljelentést tett Szabó ellen a járásbírósnál. Ma délelőtt tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető járásbírósnál Orel Korjoleán dr. járásbíró. A járásbíró Szabó ügyvédet hallgatta ki elsőnek, aki elmondta, hogy a központi járásbírósnál találkozott Payerral, politizálni kezdtek és amikor látta, hogy Payer nagy Tisza-párti, kérte, hogy hagyják abba a politizálást. Azután gratulált neki, hogy leányát egy Andrássy gróf veszi feleségül s így ezután nem szidhatja annyira a kormányt. Payer később a zsidókat kezdte szidni, majd Vázsonyit is megsértette. Ő erre azt mondta, hogy Vázsonyit ne bántsa, mert régi barátja és az ő tisztessége előtte annyi, mint az édesanyjé. Payer erre azt kérdezte: Hát az apádé? Erre ő inzultálta. Utána Payer hallgatták ki, aki kijelenti, hogy nem igaz az, hogy a zsidókat szidta volna, csak az árdragító zsidók ellen fakadt ki. Vázsonyiról pedig csak annyit mondott, hogy arrogancia, hogy miniszterelnökhelyettes akar lenni. A bíró ezután felszólítja a feleket, hogy béküljenek ki. Payer dr. erre ünnepélyesen bocsánatot kér s kijelenti, hogy nem akarta Vázsonyit sérteni. Utána Szabó kért bocsánatot az inzultusért. Erre a bíróság beszüntette az eljárást.

MOZI.

* **A mozi iroda hírei.** Isten ostroma. (Erdősdráma 4 részben.) A háború okozta emberpusztítás, az emberiség jövőjéért aggódó szociális tudományok számtalan problémát adott. Közöttük talán a legfontosabb az, mely a természetes szaporodással és az elvesztett véranyagának a pótlásával foglalkozik és erkölcsi alapokat akar lementeni arra, hogy a boldog jövőben egy szememileg triss, testileg egészséges új nemzedék építse fel a kultúrának, béke művét, emeljen templomot a tudományok és művészetnek, iparnak és kereskedelmnek.

Elvállal mindennemű szobafestő, szobakárpítózó, mázoló és cimfestő munkát, elsőrangú és modern kivitelben

CZEILER ISTVAN
ARAD, Weitzer János-utca 8. szám.

Németországból indult ki ez a mozgalom, amely ha kényes kérdéseket is érint, annyira komoly és magasatos, annyira átkarolja az egész emberiségnek érdekét: hogy ezzel foglalkozni kell még akkor is, ha az nem látszik izlősenek és kényelmesnek. Egy ilyen kérdést tárgyal a mai film is, melyről előmondanunk annyit, hogy a nemzetközi ligának propaganda filmje és hogy szívvel és lélekkel van megcsinálva az emberiség nagy magasatos céljainak elérése érdekében. *Jókai Mór Fekete gyémántjának II. része* hétfőtől-csütörtökig az Urániumban.

Legyen világosság. (Propaganda-film az Apollóban.) A nemi élet veszedelmeinek leküzdésére alakult német birodalmi szövetség temérdek más propaganda eszköz mellett felhasználja a leghatásosabb eszközt: a mozgóképet, hogy a társadalom rétegelt felvilágosítsa a nemi élet könnyelműségeinek veszedelmeiről. Annyi bizonyos, hogy a mozgókép ma a legvonzóbb eszköz. Amikor a német birodalmi szövetség, felismerve a film nagy hatását, elkészítette a nemi élet veszedelmei feltáró mozgóképet: „Legyen világosság!” címmel egy színmű keretében oly szenzációt nyújtott a mozgósínházak részére, aminőre évek óta nem volt példa. A berlini U. T. színházak, mintegy hatvan mozi, egyhuzamban kilenc héten át mutat-

ták be zsúfolt házak eköt nap-nap után ezt a filmet, amely most Wienben egyszerre hat mozgószínház állandó műsordarabja s olyan ostromot intéz a tömeg a színházak pénztárai ellen, hogy arról külön emlékeztek meg a wien lapok. A „Legyen világosság!” most eljut Aradra is. Az Apolló-színház november. 30-ikától kezdve három napon át, péntek, szombat és vasárnap fogja bemutatni. A „Legyen világosság!” bemutatója előtt arra kéri az Apolló-színház igazgatósága a közönséget, hogy gyermekeket ne hozzon az előadásra, azonban igenis küldjék el a szülők serdültebb fiaikat, hogy ennek a filmnek hatása alatt megismerjék a rájuk leselkedő veszedelmeket az élet tavaszán.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi november 30-án, pénteken

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Sztambul rózsája.

Operette 3 felvonásban.

Közdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Csak
Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona
és Eau de Fleurs illatokat
használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársaság, Nagykanizsa gyármányából, mert

felülmul minden külföldi gyármányt. 4981

Használt ólom
megvételre kerestetik.

10278—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

3310—1917. M. E. rendelet 5. paragrafusa, lehetővé teszi, hogy úgy a nem termelők, valamint azon termelők, kiknek szükségletét a saját termése nem fedezi — a saját házi szükségletükre bármely községben termelőknél burgonyát szerezhessenek be. Az erre vonatkozó vásárlási igazolványok kiállításával Arad sz. kir. város közlélmézési hivatalát bízom meg.

Kiállítási díj a közlélmézési

hivatal személyzeti és dologi kiadásainak fedezésére különként fél fillér fizetendő.

Az étkezési célokra szolgáltató burgonya eladási ára 1917. évi november 30-ig különként 22 fillér, melyben bentfoglaltatik a rakodó állomáshoz való szállítási költség is.

A vásárlási igazolványok csak az élelmiszer igazolványok felmutatása után állítandók ki.

Figyelmeztetem a vásárló közönséget, hogy a vásárlási igazolványt azon község főszolgabírójánál, ahol a burgonyát beszerzi, ok-

vetlenül mutassa be, hogy részére a szállítási igazolvány kiállítható legyen.

Ipari, közlekedési vállalatok, köz- és magán intézetek részére vásárlási igazolvány kiállítását nem állítható, mert ezek részére a szükséglet külön fog kiutatni. Az erre vonatkozó kérvények tehát a polgármesteri hivatal útján az Országos Közlelmézési Minisztériumhoz terjesztetnek fel.

A termelő által vásárolható, valamint a nem termelők által vásárolható fejadagok a következőleg állapítottak meg:

1. Termelőknél:

Nehéz testi munkások részére fejenként 108 kg., egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kg., cselédek, időszakos munkások részére fejenként 12 kiló, vetőmagra kat. holdankint 900 kiló.

Nem termelőknél:

Nehéz munkások részére fejenként 108 kiló, egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kiló.

Arad, 1917. október hó 1-én.

Variassy János,
polgármester.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, linom fűszeres ízű, zsonzító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1945

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszer-tára

Arad, Andrásy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaletük

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillar.

E kitünő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt ar, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasításnál 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

970—1917. g. sz.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az eddig Macsinik Illés által bérelt Gellindülő 866. számú 4 holdas 472 négyszögölnyi, a Gellindülőbeli 877. számú 7 hold 1055 négyszögölnyi és a Gellindülőbeli 822. számú 14 hold 119 négyszögölnyi parcella bérbeadása ráint folyó év december hó 10-én délelőtt 10 órakor a városháza emeletén lévő gazdasági hivatalban árverés tart.

Kikiáltási ár: A Gellindülőbeli 866. számú parcellánál évenként és holdankint 100 korona, a 877. számú parcellánál 89 korona és a 822. számú parcellánál 85 korona, kén 4 korona készpénzben.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be és csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénzre ka városi pénz-tárba történt befizetését igazoló letéti jog mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési felteteleket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltetelek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1917. évi november hó 26-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

25948—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszterium 188062. szám a. kelt intézvényével jóváhagyott 12900—303—913. sz. szabályrendelete alapján azon ház- és telektulajdonosokat, akiknek házuk előtt a járda, kvezet, vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárdát folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1½ méter, az ennél keskenyebb, járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassék el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 cm. eséssel bírjon.

Köteles továbbá a háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előirt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsibejáratnál hidat építeni s azt folyton jókarban tartani.

Akik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető klttségére hivatalból fog eszközölni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 117. október hó 17-én.

Greén, főkapitány.

Kisjenői jegyzői irodában,

egy a főkönyvek lezárásában jártas egyén, havi 150 korona és teljes ellátás mellett, egyelőre 6 hónapra

azonnal alkalmazást nyer.

Amennyiben nős egyén, havi 240 korona díjazásban részesül.

Községi előjáróság, Kisjenő.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztátalanságot. **Ara egy tégelynek 2.- K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes izü limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Használt élm

megvételre kerestetik.

A **Használt élm** tika a fennsőbbi szepítőkészerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-éncse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — fill.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszíneken. Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, ideál, orgona, piros rózsas, Serail. Uvegje 6 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 7345

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadcsap-tér.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

28736—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért követhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrizetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyu gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi bizottság országos pest. V. Sas-utca 20. szám) címére kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, amelyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért készpénzfizetési engedmény nélkül, vevő vasut(hajó)állomására bérmentesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nemcsomagolt súly után lakóval együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyu gyertyáért darabonként (8 drb súly 500 gramm) 22 fillérnél; egy harmincketted kg. súlyu gyertyáért (16 drb súly 500 gramm) 11 fillérnél; egy hatvanad kg. súlyu gyertyáért darabonként (30 drb súly 500 gramm) 6 fillérnél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárásal és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Greén, főkapitány.

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint eszámítjuk.

Minden szó hirdetésért 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat alábuzással kell jelölni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 koronára.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket előtérben 1/8 óráig vezetik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Deák Ferenc”
levél vázja a kiadóban. 8154

„Szerecsen fel”
levele van. 8161

Fizmi hőgy,
megismerkedés komoly utalással, ki öt némi fogat. Leveleket „Mókus” jellel a kiadóba. 8195

Alkalmazást keres.

Használók
ajánlott magános urhoz, parokára, vagy jobb háza szakácsnőnek. vidékre is megy. Cim a kiadóban. 8153

Alkalmazást nyer.

Intelligens
eláruló klasszonny felvételk inguez I. és Fia cégél. 8161

Keresők
lehetőleg azonnali belépésre bor és pálinka-keresésért, gyakorlati pincemesterek. Felvilágosítást nyújt Roth József szentkereszti, Károlyi-u. 5. 8159

Intelligens
kiszolgáló klasszonny, miedbbi belépésre keres Deák Béla könyvkereskedése, Forray-u. 8162

Használók
felismerésre várashoz kerestetik Cim Aranykéz u. 4. 8164

Külföldi korbák
keres írodal alkalmazásra kereskedelmi iskolát végzett, magyarul és németül beszélő és író, nőket. Székesegyházkerház, Weitzer-utca 9. 8134

Okleveles tanítónő
8125
keresünk ipartelepre azonnali belépésre, 14 elemista tanuló oktatóra és levizgatóra. Javadalmazás teljes ellátás és havi 150 korona. Ajánlatok bizonyítványokkal a Diósi börtönlepti igazgatóság Béi, Bihar megye küldendő.

Gyökerelet gyászoló
állandó alkalmazást nyer az Aradi Közlöny szerkesztőségében. Jelentkezni lehet délután 5-7 óra között. 9000

Nyomdász-tanulónak
felvételk két év, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Kiadó
2 elegánsan burorozott szoba fürdőszoba használat. Cim a kiadóban. 8148

Egy
különbejárati burorozott szoba, azonnali kiadó. Hal-tér 8. I. em. 8183

Vétel és eladás.

Finom
női fehérnemű, ruhanemű, szárm, buror. Singer varrógép, eladó. Megtekinthető szombat és vasárnap Teleky-u. 24. 8166

Használók
megyőre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Egy
női télikabát szőrm gallérral, jutányos árral eladó. Megtekinthető Bercegyi-u. 7., ajtó 1. 8157

Eladó
2 lóra való francia szerszám és egy nyitott kocs. Megtekinthető Asztalos Sándor-u. 6. sz. Vizszelző irodában. 8138

Karácsonyi zenésalbumok.
Kb. 80 korona értékű hangjegyek 8 koronáért kapható Deák Béla könyvkereskedésében, Forray-utca. Telefon 802 7411

Hagyományok
makói óriás, valamint petrezselyem és egyéb magvakat, ugyszintén edes nemes tormacsüveg, melyek csomagolási képességük, fajtisztaságuk, fehérségük miatt, legelőbb napi áron váltást nyújtanak. Formát maximális áron adunk el. Aradfalvi Rézgyártóársaság, Makó. 651

Eladók
két kancát oskóztól, nagyon szép, hibátlan, peji 7 éves 160, 9 hónapos oskóval és szép árú 4% éves 192, 7 hónapos oskóval, herelt. Megtekinthető a tulajdonosnál: Grecsek Edné, Temezrékás. 8110

Ingatlan.

Eladó
Határ-utca 18. számú magas földszintes ház. 8168

Purgly Lajos-utca 23 számú
jókabban lévő ház, halálozást miatt, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 8092

Üzletek.

Aradon
egy jóforgalmu szatócsüzlet, trafik, korlátolt italkereséssel, ad-mentes házzal, konyha kertet és 120 esztendősi szőlőt, más előjuttatás miatt, eladó. Cim a kiadóban. 8149

Különféle.

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részere felvételk a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u., Barna Béla hirdetés és hirdetőirodájában Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papirtulokban.

Gyógyászat.

Héhs Vasas chinabera.
Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer márius fertőzések- és minden infekcióból eredő meg- betegedés ellen úgy feloldó- teknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor. Héhs gyógyszertár, Földesgyógyszertár. 12

Az angol
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Héhs—Földes-féle fájdalomcsillapító balgam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszertár, Héhs gyógyszertár. 12

Az Anusol
aranyér-kupokat mindenben pótolják a Haemorroidal-kupok, azonos összetételű folyton hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszertár, Héhs gyógyszertár. 12

Kül és vészettség
elleni fehér kanócs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyszertárban. Kis fégyel 2 korona, nagy fégyel 3 korona 50 fillér. 8171

Magymennyiségű használt pléh pánt eladó.
Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

10099—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

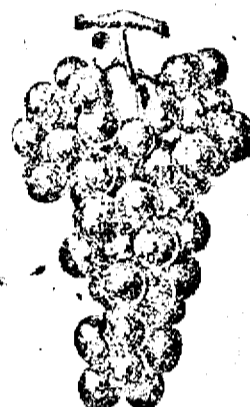
A m. kir. honvédelmi minisztérium Hadseregélyző Hivatala a hadijótékonyaság nemes ügyének előmozdítása érdekében a koronázási domb történelmi nevezetességű földjét izléses kivitelű üvegkoronába kívánja hozni és az eladásból bejövőt jövedelmet a harc téri hős katonák özvegyei, árvái és a rokkantak alapjának gyarapítására fogj fordítani.

Az üvegkoronák mintája hivatalomban megtekinthető és 10 koronára árral hivatalom által megrendelhető.

Felhívom a város hazafias közönségét, hogy a nemes célú mozgalmat magáévá tegye, az igen szép kivitelű koronázási emlékművet a pénz beküldésével mielőbb rendeljék meg.

Arad 1917. október hó 16.

Variassy, polgármester.

Szőlő-oltványokat

amerikai sima és gyökere vészket különféle fajokban fajtisztaságért jótallva, szőlő legdusabb választékán a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert.

Kisküküllömentli első szőlőoltvány telep.
Tulajdonos: 6445
CASPARI FRIGYES,
Medgyes (Nagyküküllő megye.)
Tessék képes árjegyzéket kérni

Ingyenes Tea kostoló a citromiz főraktárban.

Kórházak, fogolytáborok munkás telepek és élelmezők figyelmébe!

Vételkötelezettség nélkül bárki megkóstolhatja az általam forgalomba hozott kitűnő zamatu rumos tea pótlót. A tea pótló igazi rum és tea zamatjánál fogva teljesen pótolja a drága rumot és teát. Két kávék kanál pótlót bele öntünk a már az asztalra felszolgált tiszta forró vízbe. 1 kgr. megfelel 200 adag kitűnő izü teának, ára 35.— korona. Legkisebb mennyiségben is kiszolgáltatik.

Kapható: **Herkovits-féle citromiz főraktárban.**

Viszont eladóknak engedmény. 8144

Deák F. utca 29. Telefon 989.